

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut politologických studií

Katedra politologie

Bakalárska práca

2024

Valéria Pauleová

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut politologických studií

Katedra politologie

Radikalizácia naprieč manoférou

Bakalárska práca

Autorka práce: Valéria Pauleová

Študijný program: Politologie a mezinárodní vztahy

Vedúci práce: Mgr. Jan Charvát, M.A., Ph.D.

Rok obhajoby: 2024

Prehlásenie

1. Prehlasujem, že som predkladanú prácu spracovala samostatne a použila len uvedené pramene a literatúru.
2. Prehlasujem, že práca nebola využitá k získaniu iného titulu.
3. Súhlasím s tým, aby práca bola sprístupnená pre študijné a výskumné účely.

V Prahe dňa 31.7. 2024

Valéria Pauleová

Bibliografický záznam

Pauleová, Valéria. *Radikalizácia naprieč manosférou*. Praha, 2024. 97 s. Bakalárska práca (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálných vied, Institut politologických štúdií, Katedra politologie. Vedúci bakalárskej práce Mgr. Jan Charvát, M.A., Ph.D.

Rozsah práce: 88 271 znakov

Abstrakt

Bakalárska práca “Radikalizácia naprieč manosférou” skúma problém radikálnej indoktrinácie v online komunitách označovaných ako “manosféra.” Cieľom tejto prípadovej štúdie je poukázať na slabé stránky diskurzu o rodovo podmienenom násilí a radikalizácii na internete prostredníctvom analýzy masových násilných trestných činov motivovaných mizogýniou. Práca obsahuje teoretickú časť, ktorá opisuje psychológiu radikalizácie a predstavuje známe teoretické modely. Definuje manosféru, približuje jej vznik a charakterizuje jej hlavné podskupiny, vrátane MRA, MGTOW, PUA a incelov. Následne sa zaoberá dokumentovanými prípadmi masových násilných trestných činov spojených s týmito komunitami. Analytická časť zasadzuje tieto prípady do teoretických modelov a skúma vplyv internetu na šírenie extrémistických ideológií ako aj možné prístupy k prevencii a deradikalizácii. Výsledkom štúdie je zistenie, že aktuálny diskurz o rodovo podmienenom terorizme neodráža komplexnosť problému. Pokiaľ je chápaný v kontexte “skratov” a “osamelých strelcov,” je ťažšie mizogýnnemu terorizmu predchádzať. Ak radikalizácia zahŕňa ideologickú indoktrináciu a zhoduje sa s teoretickými modelmi, jej následky by mali byť považované za teroristické činy. V opačnom prípade ide o prispievanie k normalizácii mizogýnie a rodovo podmieneného násillia vo všetkých jeho formách.

Abstract

The bachelor's thesis “Radicalization within the manosphere” explores radical indoctrination within online communities known as the manosphere. The objective of this case study is to point out the weaknesses of the existing discourse on gender-based violence and radicalization on the internet, using an analysis of mass attacks motivated by misogyny. This work includes a theoretical section, which describes the psychology of radicalization and introduces well-known theoretical models. It defines the manosphere and its origins and describes its main subgroups, including MRA, MGTOW, PUA, and incels. Subsequently, it documents known cases of mass attacks tied to these communities. The analytical part connects these cases to theoretical models and studies the role of the internet in spreading extremist ideologies while suggesting possible approaches to prevention and deradicalization. This study concludes that the current discourse on gender-based terrorism does not reflect the complexity of the problem. As long as misogynist

terrorism is understood in the context of “errors” and “lone shooters,” it will be challenging to prevent it. If the radicalization process involves ideological indoctrination and coincides with theoretical models, its consequences should be approached as terrorist acts. Otherwise, we are contributing to the normalization of misogyny and gender-based violence in all of its forms.

Kľúčové slová

radikalizácia, manosféra, mizogýnia, terorizmus, inceli

Keywords

radicalization, manosphere, misogyny, terrorism, incels

Title

Radicalization within the manosphere

Pod'akovanie

Na tomto mieste by som sa rada pod'akovala Mgr. Janovi Charvátovi, M.A., Ph.D. za ochotu viesť moju prácu a všetky jeho odborné pripomienky.

Ďalej by som sa rada pod'akovala rodičom a celej rodine, no predovšetkým mojej Mamine a Betke za ich podporu v ťažkých časoch.

Ďakujem taktiež svojim kamarátkam zo strednej za prejavenu dôveru vo mňa a Dr.

Hernandezovi za sprevádzanie ma celým týmto zdĺhavým procesom.

V neposlednom rade ďakujem Lejkovi, okolo ktorého sa točí celý svet a bez ktorého by sme tu neboli.

Obsah

Úvod.....	8
Metodológia.....	9
Prehľad kapitol.....	9
Obmedzenia.....	10
Prehľad teórií.....	10
Psychológia radikalizácie.....	11
Teoretické modely radikalizácie.....	11
Fathali Moghaddam (2005) a „Schodisko k terorizmu“.....	11
Feddes et al. (2015) Model spúšťačov.....	12
Kruglanského teória o hľadaní významu.....	12
3N Model (Webber a Kruglanski, 2016).....	13
Teória Konverzie.....	13
Manosféra: Vznik a Charakteristika.....	13
Komunity manosféry.....	15
MRA.....	15
MGTOW.....	17
PUA.....	18
Inceli.....	19
Prípady radikalizácie.....	21
Marc Lépine.....	21
George Sodini.....	22
Elliot Rodger.....	22
Ben Moynihan.....	23
Chris Harper-Mercer.....	23

Nikolas Cruz.....	24
Alek Minassian.....	24
Scott Beierle.....	25
Oguzhan Sert.....	25
Nathan Larson.....	25
Analýza procesu radikalizácie.....	26
Internet ako katalyzátor.....	32
Prevenia a deradikalizácia.....	35
Záver.....	37
Použitá literatúra.....	39

Úvod

„Všetci ľudia sa rodia slobodní a rovní v dôstojnosti aj právach. Sú obdarení rozumom a svedomím a majú sa k sebe správať v duchu bratstva.”

— Prvý článok Všeobecnej deklarácie ľudských práv OSN (1948)

Všeobecná deklarácia ľudských práv Organizácie spojených národov stanovuje zásady, ktoré by mali byť univerzálne platné vo všetkých členských štátoch. Ľudia by mali mať práva a slobody stanovené touto deklaráciou bez ohľadu na rasu, farbu pleti, pohlavie, jazyk či náboženstvo. Každý má právo na život, slobodu a osobnú bezpečnosť.

Napriek týmto ideálom sú ľudské práva v dnešnej dobe stále spochybňované. Rešpekt a tolerancia často existujú len na teoretickej úrovni a rovnosť zostáva nedosiahnutým cieľom. Mnohé ideológie a ich sympatizanti pravidelne spochybňujú a odmietajú tieto hodnoty, ako to vidíme v prípade Elliota Rodgera.

Elliot Rodger, ovplyvnený mizogýnnou ideológiou, vo veku 22 rokov zavraždil šesť ľudí a štrnásť zranil počas masakra na kalifornskej univerzite. Vo svojom manifeste „Môj zvrátený svet” (2014) o ženách píše:

„Ženy majú viac moci v spoločnosti, ako si zaslúžia, všetko vďaka sexu. Neexistuje bytosť viac zvrátená a zlá ako žena. Ženy sú ako mor. Nezaslúžia si žiadne práva. Ich zákernosť musí byť potlačená, aby sme uchránili budúce generácie od úpadku k degenerácii. Ženy sú zhubné, zlé, barbarské zvieratá a treba k nim tak pristupovať.”

Bezprostredne po útoku médiá ako The Independent alebo In These Times (2014) nazvali Rodgera „osamelým strelcom”, mentálne chorým jedincem, ktorého konanie bolo skratové.

Podľa Organizácie spojených národov (2001) je teroristický čin kriminálny akt s cieľom vyvolať pocity strachu v radoch bežnej populácie, špecifickej skupiny alebo konkrétnych osôb. Takémuto aktu spravidla predchádza proces radikalizácie v rámci extrémistickej skupiny.

Rodger svoje skúsenosti s komunitou, ktorá zdieľala jeho extrémistické presvedčenia, opisuje nasledovne:

„Jar 2013 bolo obdobie, kedy som prišiel do kontaktu s webstránkou PUAHate.com. Je to fórum plné mužov vyhľadovaných po sexe, presne ako ja. Veľa z nich má vlastné teórie o tom, čo ženy priťahuje, a veľa z nich zdieľa moju nenávisť k ženám, no na rozdiel odo mňa sú príliš zbabelí na to, aby s ňou niečo robili. Prečítanie si príspevkov na tej webstránke len potvrdilo moje teórie o tom, aké zákerné a degenerované ženy naozaj sú.”

Napriek Rodgerovej príslušnosti k skupine známej svojou radikálnou ideológiou nebol masaker v Isla Vista označený ako teroristický čin. Zodpovedné orgány sa zdráhali hovoriť

o radikalizácii v súvislosti s touto udalosťou (Gabriel, 2021).

Bakalárska práca „Radikalizácia naprieč manosférou” sa zaoberá touto problematikou. Snaží sa nájsť odpovede na otázku, akým spôsobom môžeme využiť konvenčné modely radikalizácie na hlbšie pochopenie dynamiky a faktorov ovplyvňujúcich prípady násilných aktov podmienených extrémistickou ideológiou v kontexte spoločnosti, kde je mizogýnia do veľkej miery normalizovaná. Prečo vnímame rodovo podmienenú nenávisť inak ako náboženskú nenávisť a koľko útočníkov z radu „osamelých strelcov” musí vyjadriť príslušnosť k rovnakej ideológii, aby sme boli ochotní skúmať vzorce ich správania?

Metodológia

Cieľom bakalárskej práce „Radikalizácia naprieč manosférou” je komplexné preskúmanie prípadov radikalizácie osôb z radov internetovej komunity nazývanej „manosféra” a následné aplikovanie pozorovaných súvislostí do konvenčných teoretických modelov. Táto práca spochybňuje existujúci prístup k diskurzu a kategorizácii násilných prejavov rodovo podmienenej nenávisti a predostiera dôkazy o tom, že v prípade radikalizácie v priestore online platforiem je možné sledovať štandardný postup radikalizácie, ako ho opisujú popredné modely radikalizácie.

Ide o kvalitatívny výskum získaných informácií vo forme prípadovej štúdie, ktorého cieľom je dôkladná analýza súčasného fenoménu, z neho vyplývajúcich súvislostí a doplnenie existujúcich znalostí o násilnej radikalizácii. Tento prístup bol zvolený pre jeho schopnosť preniknúť do hĺbky skúmaného úkazu a postupne sa dopracovať k objasneniu komplexných problémov.

Práca sa zaoberá centrálnou výskumnou otázkou:

„Akým spôsobom môžeme využiť konvenčné modely radikalizácie na hlbšie pochopenie dynamiky a faktorov ovplyvňujúcich radikalizáciu naprieč manosférou?”

Z tejto výskumnej otázky vyplýva testovaná hypotéza:

„Konvenčné teoretické modely radikalizácie dokážu efektívne vysvetliť psychologické a sociálne procesy vedúce k radikalizácii naprieč manosférou prostredníctvom práce s faktormi, ako sú kríza identity, skupinová dynamika a ideologická indoktrinácia.”

Prehľad kapitol

Za účelom zodpovedania výskumnej otázky a otestovania z nej odvodenej hypotézy je v tejto práci obsiahnutá rozsiahla deskriptívna časť, ktorá opisuje psychológiu a teoretické modely radikalizácie. Následne sa venuje na viacerých stranách kontextu vzniku manosféry, charakterizuje jej základné črty a podskupiny.

Postupne sú detailne opísané konkrétne prípady radikalizácie, ktoré vyústili do masových útokov s preukázateľne mizogýnnou motiváciou. Ide o notoricky známe prípady, za ktorými stoja páchatelia z radov samozvaných incelov.

Vo svojej analytickej časti táto bakalárska práca aplikuje modely radikalizácie opísané v deskriptívnej časti do prostredia manosféry a prepája úkazy dokumentované v rámci jej podskupín s jednotlivými fázami radikalizácie a faktormi, ktoré ich ovplyvňujú.

Záverečné kapitoly stručne skúmajú úlohu internetu a sociálnych sietí v procese radikalizácie a predstavujú opatrenia vedúce k prevencii radikalizácie a deradikalizácii. Táto bakalárska práca vo svojom plnom rozsahu volí feministický prístup vo vzťahu k skúmanej téme, podčiarkujúci snahu pochopiť povahu rodovej nerovnosti, nenávisť a existujúcej spoločenskej dynamiky, ktorá diskredituje skúsenosti so sexuálnym a rodovo podmieneným násilím (Landman, 2006).

Obmedzenia

Primárnym obmedzením tejto práce je nízka externá validita, čo znamená problém s generalizáciou výsledkov výskumu naprieč prípadmi. Rovnako táto práca čelí riziku zaujatosti autora, ktorého osobné názory a postoje môžu skresliť výsledky a ovplyvniť povahu výskumu.

Potenciálnou slabou stránkou výskumu je taktiež absencia lokálneho kontextu. Všetky dokumentované prípady násilných útokov podmienených mizogýnnou ideológiou, o ktorých sa táto práca zmieňuje, sa stali na území Spojených štátov amerických a Kanady. Stránky, fóra a blogy manosféry sú taktiež dostupné predovšetkým v anglickom jazyku, rovnako ako všetky zdroje využité pri písaní tejto bakalárskej práce.

Prehľad teórií

Radikalizácia a extrémizmus už dlhodobo nie sú otázkou len nadnárodných, vysoko funkčných a organizovaných skupín. Z empirických príkladov je zrejmé, že aj skupiny, ktorých pôsobenie sa zdá byť oklieštené hranicami kyberpriestoru, môžu prerásť do rozmerov bezpečnostnej hrozby. Príslušníci manosféry si vyslúžili značnú pozornosť v spojení s aktmi násilia. Izolovanosť ich internetových platforiem poskytuje ideálne podmienky pre šírenie a obklopovanie sa radikálnymi ideológiami, ktoré postupom času môžu členov pohltiť a viesť až k teroristickým útokom (Gunton, 2022).

Tento prehľad teórií poskytuje stručný náhľad do psychológie radikalizácie a kľúčových teoretických modelov radikalizácie, ktoré sú v nadchádzajúcich kapitolách práce prepojené s princípmi fungovania internetových komunit, združujúcich prívržencov manosféry.

Psychológia radikalizácie

Radikalizácia je komplikovaný a komplexný sociálno-psychologický proces osvojenia si jednej alebo viacerých extrémistických ideológií. Skladá sa z veľkého množstva psychologických mechanizmov, ktoré ovplyvňujú individuálne kognitívne, emocionálne a sociálne vnímanie. Zatiaľ čo vo svojich počiatočných fázach je radikalizácia prevažne fenoménom ľudského prežívania a reformácie hodnotových systémov a pohľadu na svet, v neskorších štádiách môže prerásť do aktívnej snahy o presadenie zmien násilným spôsobom (Borum, 2011).

Počiatočné štádiá procesu zahŕňajú kognitívnu radikalizáciu a následné formovanie identity. Presvedčenia sa postupne stávajú extrémnymi a politicky polarizovanými. Tento posun spravidla nastáva po negatívnej životnej zmene alebo skúsenosti, keď človek vníma svoju situáciu ako nespravodlivú a neopodstatnenú. Negatívne skúsenosti menia kognitívne vnímanie sveta na dichotomické, čo je mechanizmus vysporiadania sa s prežitou traumou (Borum, 2011). Jasná a vyhranená definícia dobra a zla v komplikovanom svete poskytuje ľuďom dočasnú psychologickú úľavu (Horgan, 2008).

Keď chápanie sveta prechádza reštrukturalizáciou na psychologickú úroveň, dochádza tiež k procesu reformovania identity. Nová identita je založená na novoprijatých hodnotách a presvedčeniach, ktoré sú jasne vystavané a definované. Takto vytvorená identita slúži primárne na začlenenie sa do skupiny, ktorej extrémistické názory si osoba osvojila. Tieto skupiny ponúkajú frustrovaným a sklamaným osobám pocity naplnenia, zadosťučinenia a spolupatričnosti. Týmto spôsobom si extrémistické skupiny vynucujú lojalitu svojich členov – pocity naplnenia a osobnej hodnoty sa stávajú závislými na členstve v skupine (Kruglanski et al., 2014).

Cieľovými skupinami pre radikalizáciu sú ľudia podliehajúci istému druhu emocionálneho rozpoloženia. Frustrácia, subjektívne vnímaný pocit bezprávia a odčlenenia od spoločnosti zvyšujú náchylnosť na prijatie a osvojenie si radikálnej ideológie (Moghaddam, 2005).

Teoretické modely radikalizácie

Fathali Moghaddam (2005) a „Schodisko k terorizmu“

„Staircase to terrorism“ alebo „Schodisko k terorizmu“ ako model radikalizácie vyobrazuje tento proces metaforou vzostupu po schodoch. Každé nové podlažie predstavuje postup od prvýkrát vnímaného stavu bezprávia až k aktívnemu podieľaniu sa na terorizme.

Tento model zahŕňa nasledujúce stupne:

Prízemie: Bežná populácia sa nachádza na úrovni prízemia a dominuje názorom, že s ľuďmi je zaobchádzané férov. Niektorí jedinci však môžu pociťovať nespravodlivosť a sú náchylnejší na vzostup na ďalšiu úroveň.

Prvé podlažie: Ľudia sú motivovaní vzostupovať po schodisku a skúmať existujúce možnosti boja s nespravodlivosťou. Vnímanie možností závisí od osobnej schopnosti dosiahnuť zmenu a od viery v procedurálnu spravodlivosť. Absencia dôvery v systém

môže viesť k prijímaniu nových ideológií.

Druhé podlažie: Úroveň definovaná externalizáciou hnevu, ktorý je smerovaný voči vytýčenému nepriateľovi. Vznikajú tendencie rozlišovania medzi „in-group“ a „out-group“, čo môže viesť k podpore autoritárskeho správania.

Tretie podlažie: Vznikajú teroristické organizácie ako izolované skupiny s vlastnými pravidlami a hodnotami, ktoré sa snažia oddeliť od okolitého sveta.

Štvrté podlažie: Teroristické organizácie sa stávajú prísne kontrolovanými skupinami. Novo-prijatí členovia sú indoktrinovaní v rámci organizácií.

Piate podlažie: Finálne podlažie predstavuje stav pripravenosti na páchanie teroristických činov. Jednotlivci sú zradikalizovaní do miery, kedy násilné činy vnímajú ako jediné riešenie spoločenských problémov (Moghaddam, 2005).

Feddes et al. (2015) Model spúšťáčov

Feddesov model identifikuje štyri štádiá radikalizácie regulované spúšťáčmi, ktoré vzbudzujú potrebu interagovať s radikálnou ideológiou (Feddes et al., 2015):

Štádium senzitivity: Ľudia sa stávajú náchylnými prijať extrémistické teórie.

Orientačné štádium: Človek hľadá ideológiu, ktorá by mu bola hodnotovo blízka, a začína prichádzať do kontaktu s extrémistickými názormi.

Štádium členstva: Človek sa stáva súčasťou extrémistickej skupiny a podlieha indoktrinácii.

Fáza radikalizácie: Konečná fáza, kde prebieha plánovanie a vykonávanie násilných činov. Radikalizácia nie je priamy proces a mnohí ľudia, ktorí prichádzajú do kontaktu s extrémistickými ideológiami, sa nemusia dopracovať až k páchaniu teroristických činov.

Kruglanského teória o hľadaní významu

Kruglanski et al. (2014) tvrdia, že radikalizácia je formou snahy o definovanie samého seba a nájdenie „zmyslu života“. Identifikujú tri nevyhnutné komponenty pre proces radikalizácie a deradikalizácie:

Motivácia: Pocity zahanbenia, zlyhania a sociálneho odmietania sú zdrojmi potreby po uznaní.

Ideológia: Radikálne ideológie poskytujú príslub lepšieho sveta a alternatívne vysvetlenie osobného zlyhania.

Sociálne vzťahy: Členstvo v komunite, ktorá umocňuje radikálnu ideológiu, poskytuje bezpečné útočisko a nahrádza absenciu významných vzťahov.

3N Model (Webber a Kruglanski, 2016)

3N model identifikuje tri faktory ovplyvňujúce násilnú radikalizáciu:

Need (Potreba): Potreba znovunastolenia vlastnej hodnoty.

Narrative (Naratív): Ideológia poskytuje dôvod na ospravedlnenie násilného správania.

Network (Sieť): Príslušnosť k skupine poskytuje sociálne kontakty a upevňuje extrémistické názory.

Teória Konverzie

Lewis Rambo (1993) vo svojej teórii konverzie popisuje individuálny proces transformácie presvedčení, aplikovateľný na akýkoľvek proces prestavby hodnôt na základe novoprijatej ideológie:

Kontext: Kultúrne, historické, sociálne a politické faktory ovplyvňujúce konverziu.

Kríza: Pocit vnútorného rozvratu spôsobený spúšťáčom.

Hľadanie: Snaha o identifikáciu riešenia krízy.

Prvotný kontakt: Prvý kontakt s ideológiou.

Interakcia: Získavanie informácií o novej ideológii.

Závazok: Rozhodnutie odovzdať sa ideológii a demonštrácia postoja.

Následky: Výsledok činov vykonaných v mene ideológie.

Manosféra: Vznik a Charakteristika

60. a 70. roky 20. storočia boli obdobím významných spoločenských reforiem. Druhá vlna feminizmu priniesla rozsiahle štrukturálne a systémové zmeny, ktoré boli dovtedy pre mnohých ťažko predstaviteľné. Ženy v mnohých popredných svetových demokraciách prvýkrát v histórii zažívali výrazný pokrok v rozsahu svojich práv (Messner, 1997).

Za preniknutie ženských práv a feministických otázok do povedomia širšej verejnosti vďačíme aj Betty Friedanovej a jej knihe „The Feminine Mystique“ (1963), ktorá udávala tematické okruhy druhej vlny feminizmu (Coston & Kimmel, 2013).

Systémová diskriminácia žien, sexizmus, obmedzenia na pracoviskách a absencia slobôd v oblasti sexuálnych a reprodukčných práv sa dostali do pozornosti verejnosti naprieč celým západným svetom (Messner, 1997).

Ženy v tomto období dosiahli viacero významných víťazstiev. Na farmaceutický trh sa dostala ženská antikoncepcia vo forme tabliet, akú poznáme dodnes. Znásilnenie v manželstve sa stalo ilegálnym a verejnosť začala venovať pozornosť otázkam domáceho násilia a ženských finančných slobôd (Walsh, 2010).

Situácia v spoločnosti nemohla zostať nezmenená. Ženy začali vytvárať spolky na popredných svetových univerzitách, stávali sa stabilnou súčasťou pracovného trhu a požadovali rovnocenné platové ohodnotenie s mužmi (Walsh, 2010).

S myšlienkou rovnoprávnosti prišla prestavba spoločenského systému nielen v otázkach verejného a profesionálneho styku, ale aj na intímnej úrovni vzťahov a rodín, ktoré zažívali svoju vlastnú reformu.

Bolo potrebné prijať skutočnosť, že ženy nevideli svoju budúcnosť len v domácich prácach a starostlivosti o deti. Chápanie úlohy ženy v patriarchálnej spoločnosti bolo spochybňované mnohými aktívnymi a angažovanými feministkami, ktoré sa snažili uplatniť v tradične mužských odvetviach. Spolu so zásadnou zmenou v chápaní ženskosti sa vynorila otázka: Ak bude redefinícia úlohy ženy úspešná, čo sa stane s úlohou muža? 60. a 70. roky niektorí muži vnímajú ako počiatok novodobej „krízy maskulinity“. Tento pojem zachytáva presvedčenie, že feministický pokrok je v skutočnosti len útok na mužnosť a tradičné rodové roly (Dupuis-Déri, 2018).

S narastajúcim vplyvom žien v rôznych sférach sa vynárali otázky týkajúce sa tradičných rodových rolí. Pre mnohých bolo tento pokrok chápaný ako útok na mužnosť.

V reakcii na tieto zmeny vzniklo Hnutie za oslobodenie mužov (MLM), ktoré sa spočiatku skutočne venovalo otázkam rodinného práva, rodičovstva a starostlivosti o deti (Sugiura, 2021).

V 90. rokoch, sa od MLM odčlenilo Hnutie za práva mužov (MRM), ktoré sa vyznačovalo mizogýnnym tónom diskurzu. Postupne sa pre členov MRM stal feminizmus nepriateľom a začali veriť, že rozširovanie práv žien je realizované na úkor práv mužov (Messner, 1998).

Tieto myšlienky a presvedčenia sa stali základom manosféry.

Existuje množstvo hnutí, ktoré sa snažia zlepšovať situáciu mužov, ako napríklad charitatívna organizácia White Ribbon v Spojenom kráľovstve alebo austrálska Good Lad Initiative (Bates, 2020). Manosféra medzi tieto hnutia nepatrí.

Manosféry sa definuje ako sieť webových stránok, fór, blogov a videí s mizogýnnym obsahom zameraným na práva mužov. Idey manosféry sa postupom času odchyľili od pôvodného MRM a začali pripomínať hnutie proti právam žien (Ging, 2017).

Kľúčom pre vstup do komunit manosféry je koncept nazývaný Redpilling, odvodený z filmu Matrix (1999). Redpill predstavuje precitnutie a oddelenie sa od hlavného prúdu, ktorý podľa gynecetrickej konšpirácie favorizuje ženy a potláča mužov (Ging, 2017).

Podľa manosféry ženy ovládajú sexuálny trh, kontrolujú mužov prostredníctvom ich

primárných potrieb a podryvajú ich mužnosť. Ak sa žena cíti ohrozená mužom, stačí jej krivo ho obviňovať zo znásilnenia a zruinovať mu život (Bates, 2020).

Podľa incelov, jednej zo subkultúr manosféry, chcú ženy atraktívnych mužov na sex a tých zvyšných pre ich peniaze. Toto vyjadrujú frázou „Alpha fux, beta bux“ (Bates, 2020). Manosféra je plná osobných spovedí, často podporovaných pseudovedou a štatistikami vytrhnutými z kontextu. Muži majú podľa nich rovnakú šancu stať sa obeťami domáceho násillia ako ženy a mnoho obvinení zo znásilnenia je falošných (Rothermel, 2023).

“Kríza maskulinity”, ktorá sa údajne začala pred viac ako 50 rokmi, je prívržencami manosféry vnímaná svojiským spôsobom. Namiesto redefinovania mužnosti sa vracajú k tradičným hodnotám a odmietajú akékoľvek iné postoje k chápaniu úlohy mužov a žien v spoločnosti (Bates, 2020).

Subkultúry manosféry zdieľajú spoločné znaky s krajne pravicovými hnutiami a hlásajú ideológiu nadradenosti bielej rasy. Toto bolo evidentné aj na pochode za zjednotenie krajne pravicových skupín „Unite the Right Rally“ v Charlottesville v roku 2017, kde zaznievalo heslo „White Sharia Now“ (Bates, 2020).

Komunity manosféry

Zatiaľ čo názory o gynocentrickej konšpirácii a všeobecne anti-feministické nálady môžeme identifikovať naprieč všetkými skupinami manosféry, v niektorých postojoch voči spoločnosti sa tieto skupiny odlišujú.

Väčšina štúdií identifikuje manosféru ako komunitu pozostávajúcu zo štyroch subkultúr: MRA, MGTOW, PUA a incelov.

Na nasledujúcich stránkach sa táto práca detailne venuje charakteristickým znakom a ideológii týchto skupín.

MRA

MRA – Men's Rights Activists, čiže Aktivisti za práva mužov, je podskupina manosféry založená na mizogýnných presvedčeniach, ktoré rezonovali Hnutím za práva mužov (MRM) koncom 80. a 90. Rokov (Coston & Kimmel, 2013).

MRA veria, že muži sú v modernej spoločnosti výrazne znevýhodňovaní, či už právnym alebo sociálnym systémom. Zásadne odmietajú idey feministického hnutia a pokrok, ktorý tieto hnutia v popredných západných demokraciách za posledné desiatky rokov dosiahli. Idealizujú si konzervatívnu formu ponímania maskulinity, tradičné rodové rozdelenie úloh a vo svojich vyjadreniach sa zväčša netaja silnou ambíciou po kontrole a dominancii nad ženami (Coston & Kimmel, 2013).

Demograficky sú MRA zložení zo vzdelaných mužov bielej pleti v strednom veku

pochádzajúcich zo západných krajín (Kimmel, 2014). Mimo mizogynie sú MRA typickí aj rasistickými a homofóbnymi postojmi, ktoré môžeme sledovať naprieč všetkými subkultúrami manosféry (Coston & Kimmel, 2013).

Ako dôvod svojho negatívneho postoja voči feministickému hnutiu MRA udávajú narušenie už teraz neexistujúcej rovnováhy v sociálnom systéme. Podľa ich názoru si ženy v dnešnej dobe užívajú priveľa benefitov a úľav, zatiaľ čo muži doplácajú na tento stav. Starostlivosť o deti je súdmi pridelená matkám, čo dokazuje naklonenosť právneho systému v ich prospech (Kimmel, 2014). No tam ich argumenty zďaleka nekončia. Podľa MRA sú ženám naklonené aj inštitúcie vyššieho vzdelania – univerzity prijímajú viac žien na úkor mužských uchádzačov (Natale, 2019). Medicína a farmaceutické spoločnosti investujú viac času a finančných prostriedkov do výskumu, z ktorého benefitujú len ženy. Ako dôkaz má Aktivistom za práva mužov slúžiť skutočnosť, že muži majú štatisticky výrazne vyššiu pravdepodobnosť spáchať samovraždu a nižšiu tendenciu vyhľadať psychiatrickú pomoc (Bates, 2020). V tomto bode je však potrebné zdôrazniť, že MRA ako zdroj týchto psychických problémov nevnímajú tradičné, striktné dominantné a emocionálne chladné ponímanie mužnosti.

Autori literatúry, ktorá sa venuje primárne mužskej psychike, zdôrazňujú, že spôsoby, ktorými sú muži učení vysporiadať sa s vlastnými emóciami a medzil'udskými konfliktmi, sú zdrojom psychických problémov, ktoré často nastupujú už v období adolescencie (Sheppard, 2023). MRA však tento postoj odmietajú a tradičnú maskulinitu vnímajú ako riešenie – podľa nich moderný svet núti mužov prispôbiť sa príliš „zoženštelému“ ekosystému, čo v konečnom dôsledku vyústí do osobnostného konfliktu a psychickej nepohody.

Ďalšími spôsobmi, ktorými podľa MRA systém diskriminuje mužov, sú vojenská služba a obriezka (McDonald, 2019). Povinná vojenská služba je vo vyspelých demokraciách v modernej dobe veľmi zriedkavá a do armády sa vstupuje predovšetkým na dobrovoľnej báze (Južná Kórea, Švajčiarsko (muži), prípadne Izrael a Nórsko s povinnou vojenskou službou pre mužov aj ženy sú výnimkami) (Central Intelligence Agency, 2023). MRA napriek tomu vidia vo vyššom zastúpení mužských vojakov v armáde nepravosť a nevýhodu, ktorá by mala byť všetkým mužom adekvátne kompenzovaná (McDonald, 2019). Podobným prípadom je mužská obriezka – jej normalizácia v mnohých krajinách je podľa MRA známkou barbarstva a očividnej zaujatosti voči mužom (McDonald, 2019). Mužskú obriezku porovnávajú s tou ženskou, napriek skutočnosti, že mužská obriezka sa v židovskej kultúre vykonáva z náboženských dôvodov a v západných krajinách ako sú Spojené štáty americké kvôli prevencii infekcií (Kacker & Tobian, 2013). Naopak, ženská bola a stále v niektorých krajinách je formou trestu, spôsobom mučenia a odopierania satisfakcie zo sexuálnej aktivity (World Health Organization: WHO, 2024).

MRA sú zároveň silnými advokátmi rodovej segregácie na pracoviskách, v školách a naprieč širokým spektrom inštitúcií (Bates, 2020).

Najznámejšou webovou stránkou Aktivistov za mužské práva je AVfM – A Voice for Men (Hlas pre mužov). Táto stránka bola založená poprednou osobnosťou hnutia – Paulom Elamom v roku 2009 (SPLC, 2024).

Necelé dva roky po svojom založení sa webová stránka AVfM stala terčom kritiky, kedy

vyšlo najavo, že zverejňuje súkromné informácie o ženách, ktoré sa údajne dopustili krivého obvinenia zo znásilnenia. Informácie zahŕňali mená týchto žien, ich adresy a kontaktné informácie (SPLC, 2024). Mimo iného stránka AVfM aktívne pobádala svojich čitateľov k domácej násilii v prípadoch mužov, ktorých partnerky sa k nim správali agresívne – podľa stanoviska AVfM sa „nejedná o zločin, len o spravodlivosť“. E-shop stránky, nazývaný „The Red Pill Shop“, neskrýva, že profit z predaja produktov ide priamo zakladateľovi Paulovi Elamovi a dobročinná aktivita spojená s podporovaním práv mužov a ich organizácií je odsunutá na vedľajšiu koľaj (Serwer & Baker, 2015).

V čase písania tejto práce stránka AVfM zahŕňa početné množstvo článkov so svojiskými titulmi, ako napríklad: „Áno, všetky feministky sú také“, „Ako vycvičiť ženu ako psa“ alebo „Prečo je mizerné byť samcom hyeny“ (*A Voice for Men*, 2024).

Na základe podobných titulov by sa mohlo zdať, že stránka AVfM nie je nič viac ako vtíp. Podľa výpovedí však Paul Elam zarobí len zo samotného e-obchodu viac ako 120 000 dolárov ročne, pričom jeho knihy a prednášky, ktoré ročne pritiahnu pozornosť desiatok tisícov mužov, v tomto čísle nie sú zahrnuté (Serwer & Baker, 2015).

MGTOW

MGTOW je akronym pre anglickú frázu „Men Going Their Own Way“, čiže „Muži idúci svojou vlastnou cestou“. Už z názvu tejto subkultúry manospféry je zjavné, že ide o skupinu zaznávajúcu separatistický prístup. Podľa MGTOV je jediným riešením pre mužov v gynokracii odklonenie sa od západnej spoločnosti, jej hodnôt a predovšetkým od tradičných ľudských vzťahov (Lin, 2017).

Podľa MGTOV sú falošné obvinenia zo znásilnenia tak časté, že žiaden muž nie je v bezpečí. Keďže takéto obvinenie dokáže nadobro zruinovať jeho život a ambície, lepšou možnosťou je „ísť vlastnou cestou“ (Bates, 2020).

Z podobných tvrdení, ktoré definujú postoje komunity MGTOV, je zjavné, že krivé obvinenia zo znásilnenia sa stali jadrom ich ideológie. Podľa jej členov zničil feminizmus spoločnosť a svet, v ktorom žijeme. Nerovnosť nárokov kladených na mužov a ženy sú natoľko obmedzujúce, že separatistický prístup je jediným bezpečným spôsobom života pre muža (Lin, 2017). MGTOV z tohto dôvodu hlásajú sebestačnosť a bojkotujú akékoľvek interakcie so ženami, čo funguje v teórii, no nezhoduje sa to s verbálnymi útokmi voči ženám, na ktorých sa komunita MGTOV rada podieľa v bezpečnom prostredí internetových fór a sekcií komentárov (Lin, 2017).

Podľa ideológie MGTOV má separácia muža od feministickej spoločnosti štyri štádiá (Lin, 2017):

Redpilling: Precitnutie voči pravdivej povahe sveta, v ktorom žijeme.

Bojkot vážnych vzťahov: Muži bojkotujú vážne vzťahy a spoložitie so ženami, no stále môžu vyhľadávať krátkodobé známosti za účelom sexuálneho uspokojenia.

Úplná separácia: Krátkodobé známosti a známosti na jednu noc sa stávajú neprípustnými.

Muži zároveň limitujú svoj kontakt so ženami a s okolitým svetom.

Absolútna segregácia a sebestačnosť: Nazývané aj „Going Ghost“ (premenenie sa na ducha), tento stav má byť cieľom každého člena MGTOW. Muži sa stávajú nezávislými od štátu a spoločnosti, vzdajú sa svojho zamestnania a zvolia si život v absolútnej izolácii ako spôsob ochrany pred škodlivými vplyvmi gynokracie.

PUA

PUA – Pickup Artists, čiže Pickup umelci, slangovo aj umelci „balenia“, sú bezpochyby podskupinou manoféry, ktorá bola najúspešnejšia vo svojom preniknutí do mainstream (z angl. kultúra hlavného prúdu) spoločnosti (Bates, 2020).

Podobných mužov vykresľujú seriály aj filmy ako charizmatické osobnosti, ktoré svojimi rafinovanými trikmi dokážu zaujať akúkoľvek ženu. Ak by sme absolútne simplifikovali Pickup umelcov a ich komunity, vo svojej podstate nám zostane neškodná snaha zaujať ženy a nadviazať romantický vzťah. Realita Pickup umelcov je však o čosi komplikovanejšia a výrazne menej neškodná, ako sa na prvý pohľad môže zdať.

PUA hlásajú, že všetky ženy sú vo svojej podstate rovnaké. Chcú len dominantné, hypermaskulínne typy mužov. Nieкого, kto s nimi nebude zaobchádzať opatrne, ale pochopí, že vo svojom vnútri každá žena cíti túžbu po znásilnení, ktorú skrýva za obal nedostupnosti (Bates, 2020).

Pokiaľ tieto teórie Pickup umelcov znejú mizogynne, bude to asi preto, že Pickup fóra a stránky sú typické sexistickým obsahom, ktorý objektivizuje ženy. Namiesto toho, aby Pickup umelci dali svojim sympatizantom rady, ktoré by im skutočne zaručili úspech a spokojnosť v dlhodobých vzťahoch, tvrdia, že ženy vlastne nevedia, čo chcú. Pickup umelci sú tí jediní, ktorí skutočne vedia, čo chcú. Práve preto nemajú problém svoje tipy, triky a „know-how“ monetizovať (Bates, 2020).

Aby iných mužov naučili tajomstvá svojej „Game“ (chápaná ako taktika zvädzania žien), popredné osobnosti Pickup komunity ponúkajú rady na webstránkach, seminároch, či dokonca zájazdoch venovaných „vede zvädzania“. RSD (Real Social Dynamics), momentálne už neaktívna spoločnosť, ktorá ponúkala semináre v cene od tisíc dolárov, v sekcii komentárov poskovala rady ako sa „preklamať až do ženskej vagíny“ (Bates, 2020).

Kniha Neila Straussa „The Game“ sa stala známou a obľúbenou v komunite PUA. Od jej vydania v roku 2005 sa predalo celosvetovo viac ako 5 miliónov kópií, napriek tomu, že sám autor po rokoch opísal túto knihu ako „objektivizujúcu a desivú“. Tento opis bol pravdepodobne namierený proti niektorej z rád, ako zaobchádzať so ženami, ako napríklad tá, kde Strauss radí mužom, aby „zdrapili ženu za krk, hodili ju o stenu a pustili ju tesne predtým, ako ju pobožkajú, nech sa jej zvýši adrenalín od vzrušenia a strachu zároveň“ (Bates, 2020).

Medzi najznámejšie osobnosti Pickup Komunity patrí „Roosh V,“ vlastným menom Daryush Valizadeh, ktorý mimo iného obhajoval znásilnenie na súkromnom pozemku (ISD, 2022).

Pokiaľ by sa Pickup komunita skutočne venovala práci s ľuďmi, ktorí majú problém nadväzovať vzťahy, nebolo by na nej nič problematické. Túžba po vzťahoch, či už romantických alebo akýchkoľvek iných, je ľuďom prirodzená. No snažiť sa presvedčiť státisíce sympatizantov o tom, že „nie neznamena nie“ a vyjadrenie súhlasu so sexuálnymi aktivitami nie je podstatné, môže predstavovať problém. Komodifikácia vzťahov a nabádanie k sexuálnemu násiliu sa tak stávajú jediným, v čom Pickup komunita skutočne vyniká. Nie je totiž pochyb, že ich rady a triky na zvädzanie žien v konečnom dôsledku nemôžu viesť k nadviazaniu hodnotných a uspokojujúcich vzťahov.

Inceli

Zatiaľ čo MRA, MGTOW alebo PUA môžu na prvý pohľad vystupovať ako legitímne komunity, ktoré sa zameriavajú na pomoc mužom, toto neplatí o komunite incelov. Fóra, blogy a webstránky incelov sú už na prvý pohľad plné beznádeje, nenávisti a extrémistického obsahu.

Ideológia incelov sa v niektorých bodoch podobá na rétoriku, ktorú využívajú aj PUA. Ženy podľa nich ovládajú sexuálny trh, majú vo vzťahoch priveľa moci a túto moc zneužívajú proti mužom. Zároveň mužom odopierajú romantické vzťahy a sexuálne uspokojenie, keďže ich vlastná sexualita je jediným zdrojom ich moci (Sugiura, 2021). Inceli však v tomto myšlienkovom postupe zachádzajú podstatne ďalej.

Podľa PUA je možné nadviazať vzťahy so ženami, pokiaľ viete, ako na to. Podľa incelov nemáte šancu.

Pravidlo 80:20, známe v komunite incelov, hovorí o tom, že 20% vyvolených mužov v spoločnosti si užíva 80% sexuálneho kontaktu so ženami. Ide o konvenčne atraktívnych mužov. Alfa samcov. „Chadov“ (Bates, 2020).

Chadovia využívajú svoj vzhlad na to, aby sa dostali k „Stacy“ – atraktívnej žene. Tí ľudia, ktorí nemajú to šťastie byť konvenčne atraktívnymi, sú v prípade žien „Beckies“ a v prípade mužov Beta samci (ISD, 2022).

Inceli vnímajú samých seba ako tých najhorších. Tvrdia o sebe, že sú neatraktívni, nespoločenski a nedisponujú žiadnou charizmou, ktorá by im pomohla pri kontakte so ženami (Sugiura, 2021). Z ich neúspechu pri nadväzovaní romantických vzťahov vychádza aj slovo incel (Involuntary celibate – nedobrovoľný celibát).

Paradoxne, prvý kto prišiel s výrazom incel bola žena. Na konci 90. rokov si mladá žena Alana založila stránku, ktorá mala spájať ľudí s problémami nájsť si partnera. Táto komunita bola spočiatku inkluzívna, zahŕňala mužov aj ženy a ľudia mohli na Alaninej stránke zdieľať svoje osobné príbehy, aby potlačili pocit samoty (Hoffman et al., 2020). Dnešná podoba hnutia incelov je diametrálne odlišná.

Mimo faktu, že inceli medzi seba neprijímajú ženy, ktoré nazývajú degradujúcimi výrazmi ako „femoid“ a „foid“ a zastávajú výrazne mizogynne názory (Furl, 2022), táto komunita sa vyznačuje aj vysokou prevalenciou rasizmu. Inceli, ktorí nie sú bielej pleti, sa označujú ako „ricecels“ (pochádzajúci z východnej Ázie) alebo „currycels“ (pochádzajúci z Indie)

(Hoffman et al., 2020).

Incelov teda tvoria prevažne mladí muži bielej pleti, ktorí na fórach a diskusných skupinách vyjadrujú svoju nespokojnosť s absenciou sexuálnej aktivity v ich životoch (Hoffman et al., 2020). Sex, podľa incelov, je totižto niečo, čo mužom právom patrí, na čo má každý muž nárok a čo im ženy nespravodlivo odopierajú. Ženy si vyberajú len mužov, ktorí sú na vrchole spoločenského rebríčka a zvyšok mužov tak odsudzujú na život v samote a depresii (Sugiura, 2021).

Niektorí inceli veria tomu, že situáciu môžu zmeniť vlastným pričinením. Výraz „looksmaxxing“ vyjadruje snahu zdokonaľiť svoj výzor do spoločensky preferovanej podoby. Inceli za nástroje looksmaxxingu považujú staranie sa o seba a osobnú hygienu, navštevovanie posilňovní a v krajných prípadoch aj plastickú chirurgiu (Brace, 2023). Je však veľké množstvo incelov, ktorí veria, že looksmaxxing nemá zmysel a na neúspech v snahe nadviazať sexuálny kontakt sú odsúdení navždy (Brace, 2023). Títo inceli sa označujú ako Blackpilled (Black pill – čierna tabletká).

Blackpill vyjadruje v zásade nihilistický postoj k životu. Inceli, ktorí tento postoj zastávajú, tvrdia, že nezáleží na tom, čo spravia, ich situácia aj tak nebude mať východisko. Nemá zmysel snažiť sa nadviazať so ženami vzťahy, keďže tieto vzťahy sú povrchné, ženy mužov ovládajú prostredníctvom sexu a nemajú problém im ho strategicky odopierať (Brace, 2023). Vzhľadom na strategický význam sexu v medziľudských vzťahoch a nespravodlivý spôsob, akým ženy prostredníctvom neho mužov ovládajú, niektorí inceli zastávajú názor, že znásilnenie by malo byť legálne, prípadne že ženy by mali byť mužom prideľované. Len tieto kroky môžu pomôcť znova nastoliť spravodlivosť v spoločnosti, v ktorej muži nemajú možnosť dopracovať sa k sexu, ktorý si právom zaslúžia (Sugiura, 2021).

Vyhrážanie sa znásilnením, obhajovanie znásilnenia a deskriptívne predstavy o znásilňovaní žien sú obľúbenou formou obsahu na platformách, ktoré inceli navštevujú. Obhajujú násilie páchané na ženách a otvorene k nemu pobádajú svojich členov, zdieľajú si medzi sebou násilný pornografický obsah a vzájomne sa utužujú v presvedčení, že to, čo robia, nie je ani zďaleka tak zlé ako gynocentrická spoločnosť, ktorá im odopiera sex. Tieto platformy štandardne obsahujú milióny príspevkov s tisíckami registrovaných užívateľov (Bates, 2020).

Podľa incelov je nevyhnutné povstanie Beta samcov, nazývané „beta uprising“ alebo „Incel rebellion“. Veria, že je otázkou času, kedy si muži uvedomia do akej miery sú ženami nespravodlivo ovládaní a vzbúria sa proti existujúcemu spoločenskému systému (Brace, 2023).

Krajne extrémnou ideológiou, na ktorú môžeme natrafiť na fórach incelov, je Deathpilling (z angl. Death pill – tabletká smrti). Koncept Deathpill spočíva v presvedčení, že jediným východiskom z bezprávneho feministického systému je smrť (Baele et al., 2019). Inceli sa vzájomne aktívne pobádajú k spáchaniu samovraždy, bagatelizujú mentálne problémy svojich členov a disponujú širokým repertoárom internetových vtipov (memes), ktoré vyzdvihujú samovraždu ako univerzálne riešenie ich životných problémov (Brace, 2023). Koncept Deathpill taktiež navádza incelov náchylných spáchať samovraždu na násilie. Pokiaľ sa incel rozhodne skutočne spraviť tento krok a informuje o tom svoju online

komunitu, spravidla ho zaplavajú návody na to, ako samovraždu previesť čo najefektívnejšie, no aj tipy na spáchanie samovražedného atentátu (Baele et al., 2019). Smrť incela, tvrdia online fóra, má najväčší zmysel vtedy, keď sa rozhodne zobrať niekoho na „druhý svet“ so sebou.

Prípady radikalizácie

Nasledujúca časť práce "Radikalizácia naprieč manosférou" bude venovaná jednotlivým prípadom radikalizácie.

Ide o chronologicky usporiadané násilné zločiny a útoky, ktoré boli vykonané na základe mizogynnej ideológie alebo sa ich páchatelia stotožňovali s jednou zo subkultúr manosféry.

Je potrebné dodať, že niektoré z uvedených prípadov nemajú priame prepojenie na manosféru, no mizogynna povaha, prevedenie a okolnosti útoku boli dostatočne významné na zahrnutie v nasledujúcom zozname.

Marc Lépine

6. decembra 1989 sa uskutočnil antifeministický útok v Montreale v Kanade, známy aj ako Masaker na École Polytechnique. Marc Lépine (25) zavraždil 14 žien. Medzi zranených patrilo ďalších 10 žien a 4 muži (Gismondí, 2018). Podľa svedkov streľby mal Lépine v pláne útočiť na ženy, ktoré v priestoroch učebne mechanického inžinierstva donútil postaviť sa na jednu stranu miestnosti a následne spustil streľbu. Lépine sa pohyboval v priestoroch École Polytechnique asi 20 minút a tvrdil, že "bojuje proti feminizmu". Tento akt násilia zavŕšil vlastnou samovraždou (Sourour, 1991).

Podľa Lépine a Gagné (2008), Lépine vyrastal v domácnosti s otcom, ktorý nepovažoval ženy a mužov za rovných a často fyzicky a verbálne napádal svoju manželku. Marc Lépine, pôvodne Gamil Gharbi, svojho otca nenávidel a prijal priezvisko svojej matky. Napriek tomu však v živote zastával mizogynne názory svojho otca, nenávidel feministky, kariérne orientované ženy a ženy v tradične mužských povolaniach.

Približne rok po streľbe na École Polytechnique bol zverejnený jeden z listov, ktorý Lépine napísal pred samotným masakrom. Zahŕňal mená 19 žien z Quebecu, ktoré túžil zabiť, keďže ich považoval za feministky. Ako jeden z dôvodov svojho konania Lépine uviedol nenávisť voči ženám, ktoré sa snažili vzdať výhod žien, len preto aby ukradli tie mužské (Lépine & Gagné, 2008).

Feministické hnutie sa stalo po Masakri na École Polytechnique terčom tvrdej kritiky. Údajne zneužívali tento útok na pretlačenie vlastnej ideológie, keď ho označovali za príklad mužského násilia na ženách. Toto nešťastie vraj "spustilo ich šialenstvo" a Lépine bol "osamelý strelec", ktorého skutky "nereprezentujú všetkých mužov" a "násilie voči ženám nie je v západnej spoločnosti oficiálne ani neoficiálne podporované." Obhajcovia

mužských práv vyhlásili, že "feminizmus provokuje násilie proti ženám" a je "extrémnym prejavom mužskej frustrácie." (Key, 2006)

Vyššie 30 rokov až do masakru v Nova Scotia išlo o najtragickejší masový útok v Kanade, ktorý motivoval vládu k prijatiu prísnejších zákonov o regulácii vlastníctva zbraní. Napriek tejto skutočnosti bola mizogýnná motivácia za Lépinovým masakrom médiami viacnásobne spochybňovaná, pričom ako možné "spúšťače" jeho vražedného besnenia označili mentálne poruchy a problematické detstvo. Tento akt nebol označený za teroristický útok (Key, 2006).

George Sodini

4. augusta 2009 v LA Fitness klube v Collier Township, Pittsburgh, Pennsylvania, George Sodini (48) zavraždil 3 a zranil 9 ľudí. Následne spáchal samovraždu (The Pittsburgh Channel, 2009).

George Sodini v listoch, ktoré boli po jeho smrti nájdené, priznával, že podobný útok chcel spáchať už v minulosti. Podľa webstránky vedenej pod Sodiniho menom po dobu deviatich mesiacov mal problémy nadviazať vzťah so ženami. Vyjadroval svoju frustráciu nad skutočnosťou, že od roku 1982 nemal žiaden sexuálny pomer. Nechápal, prečo mu ženy nevenujú pozornosť. Vo videu zároveň spomenul, že navštevuje kurz, ktorý mu má pomôcť mať u žien väčší úspech. V taške, ktorú so sebou nosil do telocvične, sa našiel odkaz, na ktorom vyjadroval svoju nenávisť voči ženám (The Pittsburgh Channel, 2009).

Napriek tomu, že Lépine a Sodini neboli členmi manosféry, sú relevantní pre túto prácu, keďže ich mená a činy sú zdieľané naprieč mizogýnnymi fórami, najmä medzi incelmi. Lépine a Sodini sa tak dodatočne stali známymi osobnosťami manosféry (Hoffman et al., 2020).

Elliot Rodger

23. mája 2014 22-ročný Elliot Rodger zavraždil 6 ľudí a zranil ďalších 14 počas masakru v Isla Vista v Kalifornii (Woolf, 2017). Elliot Rodger je prvým vrahom vedeným mizogýnnou motiváciou, ktorého činy sa dajú jasne spojiť s jeho aktivitou na internetových fórach pre incelov. Od roku 2014 sa Rodger stal ústrednou postavou tejto komunity ako aj inšpiráciou a modlou pre ostatných incelov.

Elliot Rodger bol jediným páchatelom zodpovedným za vraždy v Isla Vista, kedy najprv zavraždil svojich dvoch spolubývajúcich a ich priateľa a následne sa pokúsil vtrhnúť do domu univerzitného sesterstva, ozbrojený nožmi a poloautomatickými zbraňami (Woolf, 2017).

Rodger, neschopný dostať sa do sesterstva, zavraždil dve ženy prechádzajúce okolo, autom prešiel k blízkeho obchodu s lahôdkami a zavraždil muža vnútri. Po prestrelke s políciou sa Rodger utiahol do vlastného auta, kde ho neskôr našla polícia so strelnými zraneniami hlavy nezlučiteľnými so životom (Woolf, 2017).

Predtým, ako sa Rodger odviezol do Isla Vista, zdieľal na platforme YouTube video, v ktorom objasňoval svoje konanie a priamo ho spojil s vlastnou radikalizáciou na stránkach pre incelov. Vo svojom manifeste, ktorý mal dĺžku 137 strán, opísal pocity frustrácie s absenciou sexuálnych skúseností v jeho živote, nazval ženy "morom" a trval na tom, že je potrebné umiestniť ich do koncentračných táborov, kde budú umelo oplodňované (Rodger, 2014).

Rodger, ktorý sa nachádzal na autistickom spektre a mal mentálne problémy, dlhodobo odmietal brať lieky predpísané psychiatrami. Namiesto toho sa stal posadnutým snahou o nadviazanie kontaktu so ženami, ktorá bola neúspešná a postupne prerástla do hlbokej nenávisťi. So svojimi pocitmi sa Rodger podelil na stránkach spájaných s manosphérou ako ForeverAlone a PUAHate. Keďže mal problém nadviazať priateľstvá a všeobecne pôsobil v spoločnosti neohrabane, stránky podporujúce práva mužov a odsudzujúce ženy sa stali jedným z mála zdrojov medziľudského kontaktu v jeho živote. V príspevkoch na týchto stránkach Rodger podnecoval ostatných samozvaných incelov k vzbuře proti "opresívnemu feministickému systému" a vyjadroval svoje extrémne mizogynne a rasistické názory (Rodger, 2014).

Po svojom útoku Elliot Rodger prvýkrát upriamil pozornosť verejnosti na mizogynne internetové platformy a subkultúry manosphéry. Zároveň sa však stal populárnou osobnosťou týchto fór, na ktorých je pravidelne nazývaný "svätým" a "motiváciou" pre množstvo ďalších prívržencov manosphéry.

Ben Moynihan

V priebehu júna a júla 2014 vtedy 17-ročný Ben Moynihan zaútočil nožom na tri ženy v britskom meste Portsmouth. Ženy vo veku 20, 45 a 67 rokov utrpeli ľahké zranenia, ktoré ich neohrozili na živote (BBC News, 2015).

Podľa BBC News (2015) Moynihan napísal: "Ešte stále som panic, preto ste mojim cieľom." V liste, ktorý umiestnil do policajnej dodávky, zároveň dodáva: "Všetky ženy musia zomrieť a dúfam, že nabudúce im vypichnem oči." Napriek tomu na súde tvrdil, že svoje obeť sa nesnažil zabiť, ale len zraniť.

V počítači Bena Moynihana sa taktiež našli videá s podobne extrémnym obsahom: "Napádam ich, pretože som vyrástol v presvedčení, že ženy sú slabšou stránkou ľudskej rasy." (BBC News, 2015)

Chris Harper-Mercer

1. októbra 2015 v štáte Oregon v Spojených štátoch amerických došlo v meste Roseburg k streľbe v priestoroch komunitnej univerzity Umpqua. 26-ročný Chris Harper-Mercer pri útoku na svojich spolužiakov zavraždil 9 a zranil 8 osôb. Ide o najtragickejšiu streľbu v histórii štátu Oregon (Elassar, 2023).

Podľa zdrojov Harper-Mercer vtrhol na hodinu literatúry, zavraždil najprv profesora a pred

pokračovaním v streľbe poveril jedného zo študentov, aby doručil balík polícii. Po reakcii polície na streľbu v priestoroch univerzity Umpqua bol Harper-Mercer postrelený a nakoniec spáchal samovraždu v jednej z učební (Elassar, 2023).

V písomnostiach, ktoré Harper-Mercer zanechal, priznáva, že mal problémy nadviazať vzťahy a nájsť si prácu a stále bol panic. Vyjadroval svoj obdiv voči útočníkovi z Masakru v Isla Vista Elliotovi Rodgerovi a taktiež používal slang typický pre online fóra spájané s manosférou (Bates, 2020).

Nikolas Cruz

14. februára 2018 vtedy 19-ročný Nikolas Cruz zabil 17 ľudí a ďalších 17 zranil počas streľby na strednej škole Marjory Stoneman Douglas v americkom meste Parkland v štáte Florida (Teproff et al., 2018). Ide o doposiaľ najtragickejšiu streľbu na strednej škole v histórii Spojených štátov amerických.

Podľa policajných zložíek, ktoré sa po útoku dostali k osobným veciam Cruza, bol jeho počítač plný fotografií so zbraňami. Vyznával krajné pravicové ideológie, mal rasistické a xenofóbne názory a idealizoval si množstvo masových vrahov, medzi inými aj Elliota Rodgera (Chen, 2018).

Cruz bol zadržaný na úteku asi jednu hodinu po streľbe na jeho bývalej strednej škole. Vo svojej výpovedi priznal, že streľbu si naplánoval na deň Svätého Valentína, pretože bol názoru, že ho nikto nemiloval (Chen, 2018).

Alek Minassian

23. apríla 2018 vrazil 25-ročný Alek Minassian dodávkou do davu peších na ulici v Toronte, Kanade. Počas tohto útoku zavraždil 11 a zranil 15 osôb. Minassian bol zadržaný po tom, ako sa pokúsil donútiť policajné zložky, aby ho zastrelili. Deviatimi z jeho jedenástich obetí boli ženy (Tait, 2018).

Minassian sám seba opísal ako incel. Pred políciou priznal, že motiváciou jeho útoku bolo odmietanie zo strany žien a neúspech v nadväzovaní sexuálnych a romantických vzťahov (Tait, 2018). V príspevkoch na sociálnych sieťach Minassian napísal: "Rebélia incelov už začala! Zvrhneme všetkých Chadov a Stacy! Sláva najvyššiemu gentlemanovi Elliotovi Rodgerovi!" (BBC News, 2018)

Vzhľadom na jeho vysokú mieru aktivity na internetových fórach pre incelov a používanie slangu spájaného s manosférou vo svojich vyjadreniach je Alek Minassian ďalšou z osôb, ktorá sa po svojom zatknutí dočkala úspechu a glorifikácie zo strany používateľov podobných platforiem.

Scott Beierle

2. októbra 2018 40-ročný Scott Paul Beierle zavraždil 2 ženy a zranil ďalších 5 osôb pri streľbe v štúdiu jogy v meste Tallahassee na Floride. Tajná služba identifikovala tento útok završený samovraždou páchatel'a ako akt mizogýnného terorizmu (Fineout, 2018).

Beierle bol armádny veterán, ktorý bol predtým viackrát obvinený zo sexuálneho obťažovania žien. Podľa výpovedí sám seba identifikoval ako incela pre svoj neúspech v nadväzovaní kontaktov so ženami. Sympatizoval s Elliotom Rodgerom, zverejňoval mizogýnne piesne o týraní žien na SoundCloud a jeho príspevky mali okrem mizogýnného aj rasistický a xenofóbny charakter (Mack et al., 2018).

Oguzhan Sert

24. februára 2020 17-ročný Oguzhan Sert zavraždil ženu v erotických kúpeľoch v Toronte, Kanade. Išlo o premyslený útok mačetou, na ktorej mal páchatel' vyryté slová "zabijak šľapiek." Pri súboji s majiteľkou zariadenia, počas ktorého Sert kričal mizogýnne nadávky, utrpeli obaja ťažké zranenia. V oblečení páchatel'a sa našiel odkaz s nápisom: "dlhý život rebélii incelov." (CBC News, 2023)

Sert priznal v prítomnosti zdravotníkov, že plánoval zavraždiť všetkých v erotických kúpeľoch a bol rád, že jeho činy mali aspoň jednu obeť. Obdivoval Elliota Rodgera a Aleka Minassiana a na platforme Steam napísal, že bol "hrdým incelom." Podľa jeho slov: "Nezvolíte si stať sa incelom. Narodíte sa ním." (Mandel, 2023)

Pokiaľ ide o vraždy s mizogýnnou motiváciou, ide o jediný prípad, kedy súd zvýšil obvinenie z vraždy na teroristický čin (Bell et al., 2020).

Nathan Larson

Nathan Larson, krajne pravicovo orientovaný člen libertariánskej politickej strany, sa viackrát neúspešne uchádzal o zvolenie do verejnej funkcie v americkom štáte Virgínia. Vo svojej kampani presadzoval dekriminizáciu sexuálneho násillia na deťoch a incestu (Cummings, 2018). V roku 2020 bol zadržaný za únos 12-ročného dieťaťa, ktoré chcel odviesť do svojho domu, znásilniť a oplodniť. Larson sa následne vyhladoval na smrť v cele predbežného zadržania (Tehee, 2022).

Larson, ktorý sám seba nazval "Redpill Libertarián," počas kandidatúry do amerického kongresu vyhlásil, že chce ženám odobrať právo voliť, zastaviť financovanie projektov vzdelávania žien a legalizovať detskú pornografiu (Cummings, 2018). Viedol internetové stránky venované incelom a pedofilom (incelocalypse.today) a pod pseudonymom Leucosticte napísal 3 300-stranovú esej s nadpisom "Ako sa namotivovať k znásilneniu." Vo svojom online manifeste z roku 2018 tvrdí: "musíme prejsť na systém, ktorý klasifikuje ženy ako majetok, najprv ich otcov a neskôr ich manželov." (Bates, 2020) Obhajoval násillie páchané na ženách a obvinil feminizmus z početných útokov na stredné školy:

"Zbrane nezabíjajú ľudí, feministi áno." (Cummings, 2018)

Analýza procesu radikalizácie

Strelci ako Elliot Rodger, Alek Minassian alebo Chris Harper-Mercer boli médiami bezprostredne po svojich útokoch označení za "osamelých strelcov" a "osamelých vlkov". Tieto výrazy označujú osobu, ktorá vykonáva teroristický útok sama, bez pomoci alebo podpory vlády, teroristickej organizácie alebo inej organizovanej skupiny (Hamm, 2013). V prípade vrahov z radov incelov sa často stretávame s tvrdeniami, že ich motivácia nebola jasná, ich správanie sa nedalo predvídať a ich konanie bolo výsledkom skratu, nie postupnej radikalizácie (Vink et al., 2023).

Nasledujúca analýza zasadzuje prípady radikalizácie naprieč manoférou do teoretických modelov. Jej cieľom je dokázať, že v uvedených prípadoch nešlo o izolované incidenty, ktoré by nezodpovedali konvenčným modelom radikalizácie. Naopak, útoky vedené incelmi jasne nasledujú štruktúru, ktorú autori v teoretickej časti tejto práce opisujú vo modeloch radikalizácie.

Počiatkové štádium radikalizácie naprieč viacerými modelmi opisuje psychologický stav náchylnosti na prijímanie nových, alternatívnych ideológií. Fathali Moghaddam (2005) ho vo svojom modeli schodiska definuje ako štádium prízemnia, kedy sa v rámci väčšiny začínajú vyskytovať ojedinelé prípady osôb, ktoré pociťujú krivdu a vnímajú stav v spoločnosti ako neuspokojujúci a neschopný vyhovieť ich potrebám. Feddes et al. (2015) toto štádium označujú ako štádium senzitivity a Kruglanski et al. (2014) identifikujú prvé štádium radikalizácie ako štádium motivácie. Model 3N (2016) sa vyjadruje o štádiu „potreby“ a Lewis Rambo (1993) v Teórii konverzie opisuje „kontext“ nasledovaný „krízou“.

Tieto modely majú spoločné určité znaky iniciálneho štádia radikalizácie. Opisujú stav, kedy sa osoba stáva náchylnou na radikalizáciu skrz subjektívne vnímané pocity nespokojnosti a nespravodlivosti. Moghaddamov (2005) model schodiska sa v tomto prípade vzťahuje na jedincov, ktorí sú zatiaľ členmi bežnej populácie, no ich vlastná neschopnosť zapadnúť a vyhovieť nárokom postupne zväčšuje vzdialenosť, ktorú vnímajú medzi sebou a zvyškom spoločnosti. Muži prežívajú neúspech v snahe nadviazať sexuálne a romantické vzťahy, pociťujú úzkosť a frustráciu a podľa Feddesovho modelu (2015) sa stávajú senzitivní voči vplyvom nových ideológií, ktoré by im poskytli vysvetlenie ich problémov. Samota a pocity odcudzenia sa tak postupne stávajú motiváciou zmeniť svoj prístup a nájsť alternatívne riešenie.

Model Ramba (1993), ktorý ako prvý činiteľ napomáhajúci radikalizácii opisuje kontext, poskytuje v prípade prívržencov manoféry bližší náhľad do prostredia, ktoré vytvára podmienky ideálne na šírenie pocitov nespokojnosti. Už okolo roku 1980 austrálska sociologička R. W. Connell opisuje koncept hegemonického maskulinity ako niečo nedosiahnuteľné. Tento koncept predkladá ideálnu spoločenskú identitu, ktorá v praxi neexistuje. Hegemonická maskulinita je definovaná črtami ako heterosexuality, stoická

povaha, svalnatá telesná stavba, schopnosť riskovať, politická sila, dominancia a autokratický spôsob vlády. Hegemonická mužnosť je idealizovaná predovšetkým konzervatívne zmýšľajúcimi osobami, ktoré preferujú tradičné rodové rozdelenie a s ním spojené prejavy (Connell, Messerschmidt; 2005).

Neschopnosť vyhovieť požiadavkám hegemonického maskulinity tak vyúsťuje do osobnostného konfliktu. Muži začnú negatívne pristupovať k čomukoľvek, čo ohrozuje ich vlastné ponímanie maskulinity. Často sa týmto faktorom stáva feminizmus, ktorý spochybňuje tradičné hodnoty a rodové rozdelenie práce, prípadne sa deštruktívnym činiteľom stanú ženy, ktoré v očiach mužov spochybňujú ich spoločenské postavenie tým, že im odopierajú dominantné postavenie vo vzťahu (Connell, Messerschmidt; 2005).

V modernej spoločnosti, kde množstvo sexuálnej aktivity a vzťah predstávajú dôležité ukazovatele spoločenského statusu, minimálne medzi mladými ľuďmi, neschopnosť vyhovieť nárokom a vyrovnáť sa svojej vekovej skupine môže predstavovať zdroj emocionálnej frustrácie a pocitov odcudzenia (Prinstein et al., 2003). Kontext západnej spoločnosti, ktorá glorifikuje fyzickú krásu a atraktivitu a kladie dôraz na „hook-up culture“ (vo voľnom preklade z angličtiny kultúra príležitostného sexu) tak vytvára ideálne podmienky na kultiváciu negatívnych pocitov u tých, ktorí nie sú schopní vyhovieť neprimerane vysokým nárokom (Garcia et al., 2012).

Mimo toho je potrebné pochopiť, že momentálne spoločenské usporiadanie, napriek jeho reštrukturalizácii v nadväznosti na feministické iniciatívy v 60. a 70. rokoch minulého storočia, stále vykresľuje ženy ako submisívne a pasívne bytosti, ktoré treba „pokoriť“. Patriarchálna spoločnosť vyzdvihuje dominanciu mužov a predsúvajú hegemonickú maskulinitu ako ideálny stav (Garcia et al., 2012). Schopnosť osloviť ženy a prejaviť tak nadradenosť v spoločnosti sa stáva ďalším ukazovateľom spoločenského statusu. Objektívizácia žien, ktorá je stále rozsiahlym spoločenským problémom, mení ženy na trofeje a komoditu, ktorá určuje úspech a postavenie muža.

„Kríza“ v Rambovom modeli konverzie (1993) tak prichádza po uvedomení si skutočnosti, že muž nie je schopný priblížiť sa k obrazu maskulinity, ktorý si idealizuje. Táto neschopnosť následne vedie k percepcii aktuálneho spoločenského stavu ako neuspokojujúceho a nespravodlivého - neschopného poskytnúť im komodity, ktoré by im zaručili vzostup v rámci sociálnej hierarchie.

V druhom štádiu radikalizácie, alebo na prvom poschodí, pokiaľ nasledujeme Moghaddamov model schodiska (2005), sa stretávame s novými ideológiami a alternatívnymi vysvetleniami, ktoré poskytujú odpovede na osobné problémy osôb náchylných na radikalizáciu. Model 3N (Webber a Kruglanski, 2016) ako druhý krok identifikuje hľadanie ideologického rámca, čiže „naratívu“. Teória konverzie (1993) nazýva druhé štádium „hľadaním“, pričom vyjadruje rovnakú snahu o identifikáciu s novou ideológiou ako model Moghaddama, model 3N, ale takisto aj Feddesov a Kruglanskeho model, ktoré druhé štádium radikalizácie nazývajú „orientačné“ a „ideologické“. Dodatočne, v Kruglanskeho (et al., 2014) modeli práve v tomto štádiu osoby náchylné na radikalizáciu aktívne hľadajú „význam“ a snažia sa po dlhodobom neúspechu znovu zdefinovať svoju identitu.

V prípade členov manosféry je podstatné uvedomiť si, o akú demografickú skupinu vo

väčšine prípadov ide. Manosféra je tvorená mladými mužmi a mužmi v strednom veku, ktorí žijú zväčša v západných krajinách, sú bielej pleti, pochádzajú zo strednej vrstvy a vykazujú vysokú úroveň technickej gramotnosti (Bates, 2020). Je teda pochopiteľné, že s najväčším množstvom obsahu prichádzajú do kontaktu na internete.

Manosféra, ktorá existuje predovšetkým na internete a v rámci kyberpriestoru šíri aj svoju ideológiu, má tak svoju cieľovú skupinu na dosah a ponúka jej alternatívne odpovede na otázky spoločenského zaradenia a spravodlivosti v ňom. Ideológia manosféry vykresľuje realitu, v ktorej zbavuje mužov zodpovednosti za vlastný neúspech. Absencia vzťahov a sociálne odcudzenie už nie sú ich vlastným problémom. Je to spôsob, ktorým sa gynocentrická spoločnosť snaží obráť ich o práva a diskreditovať ich prirodzené potreby. Gynokratická konšpirácia sa tak stáva pre sympatizantov manosféry ich bezpečným útočiskom. Jej ideológia jasne vysvetľuje, prečo so ženami nemajú úspech, prečo v živote zažívajú pocity menejcennosti a straty kontroly a kto je za ich problémy skutočne zodpovedný. V tomto kroku radikalizácie častokrát nastupuje vplyv fenoménu známeho ako „confirmation bias“. Podľa psychológie „confirmation bias“ majú ľudia tendenciu cielene vyhľadávať informácie, ktoré ich utvrdia v ich existujúcich presvedčeniach (Casad & Luebering, 2024).

Muži, ktorí majú tendenciu pripojiť sa k manosfére, podľa psychológie „confirmation bias“ nevyhľadáujú obsah, ktorý by ich presvedčil, že gynocentrická spoločnosť neexistuje. Nemajú záujem o informácie, ktoré by spochybnili alebo vyvrátili ich novonadobudnuté presvedčenia. Je výrazne vyššia pravdepodobnosť, že budú pokračovať vo vyhľadávaní obsahu, ktorý sa bude zhodovať s ideológiou manosféry.

Jedným z kľúčových nástrojov, ktoré manosféra, ako aj krajná pravica na internete používajú, je pseudoveda (Bates, 2020). Prepojenie na „intelektuálny dark web“ a bohatý repertoár falošných štatistík a prekrútených štúdií tak poskytujú prívržencom manosféry „fakty“, ktoré podporujú ich presvedčenia.

Konkrétne v prípade manosféry ide častokrát práve o spomínané chybné štatistiky (muži sú rovnako často obeťami domáceho násillia ako ženy), ale aj historické referencie. Prívrženci manosféry využívajú chybné vyložené poznatky z evolučnej biológie na potvrdenie ich presvedčenia, že muži majú byť v spoločnosti v dominantnom postavení, sú intelektuálne nadradení a disponujú prirodzenou túžbou po polygamii. Naopak, feministická ideológia je neprirodzená, vymyká sa zákonom prírody a vytvára umelé spoločenstvo, ktoré riadi menej kompetentné pohlavie (Bates, 2020).

V kruhoch manosféry je taktiež typické odkazovať na zákony a spoločenské pomery, ktoré platili v minulosti, ideálne v dobe, ktorá je sympatizantmi idealizovaná (Bates, 2020). Ide napríklad o obdobie antického Grécka, kedy bola podľa členov manosféry „mužnosť“ na svojom vrchole a muži mali možnosť realizovať sa v boji alebo v športových disciplínach, ktoré im pomáhali v rozvoji ich maskulínneho ducha. Častokrát sa teda na fórach venovaných incelom dá natrafiť na príspevok, v ktorom jeho autor hovorí o tom, ako veľmi potrebný je návrat k starému spoločenskému zriadeniu. „Znásilnenie bolo vtedy trestané len finančnou pokutou,“ znie jeden z podobných príspevkov na platforme Reddit (Bates, 2020).

Okrem historických referencií a falošných štatistík zohrávajú dôležitú úlohu v manosfére aj

osobnosti už spomínaného „intelektuálneho dark webu“.

Výraz „intelektuálny dark web“ definuje spoločenstvo akademikov, ktorí odporujú tzv. „ľavicovému“ vplyvu na akademickú obec a médiá. Spravidla nesúhlasia s politickou korektnosťou alebo politikou identity, ako aj s inými témami, ktorými sa momentálne inštitúcie vyššieho vzdelania zapodieávajú. Existujúce progresívne hnutie v západnej Európe vnímajú ako obmedzujúce a autoritárske a namiesto „mainstream“ trendov v politike obhajujú absolútnu slobodu slova (Farrell, 2018).

V prípade manospféry sa najčastejšie skloňujú mená Jordan Peterson, Ben Shapiro alebo Milo Yiannopoulos. Ich konzervatívne a pravicovo orientované ponímanie reality hlboko rezonuje s prívržencami manospféry a nepriamo podporuje ich presvedčenia o tradičnom rodovom usporiadaní v systéme (Bates, 2020).

Jordan Peterson, kanadský profesor, psychológ a autor s viac ako 8 miliónmi odberateľov a 792 miliónmi zhladnutí na platforme YouTube, je známy svojimi kritickými, častokrát až opovržlivými komentármi na adresu transrodových osôb a LGBTQ+ komunity. Peterson sám seba označuje za „klasického britského liberála,“ zatiaľ čo médiá ho spájajú prevažne s konzervativizmom. V priebehu svojej kariéry neustále čelí obvineniam z rasistických a mizogýnných postojov. Verí, že „maskulínny duch čelí útoku“ a ženy sú napriek protichodným feministickým tvrdeniam v práci rovnako finančne ohodnotené ako muži. V nadväznosti na útok Aleka Minassiana Peterson prehlásil: „Bol nahnevaný na Boha, pretože ženy ho odmietali. Riešením by bola nanútená monogamia. To je dôvod, prečo monogamia existuje.“ (Bowles, 2018)

Ben Shapiro, ďalšia osobnosť intelektuálneho dark webu, ktorej výroky sú úzko prepojené s manospférou, je americký právnik, autor a konzervatívny politický komentátor. Po dobu štyroch rokov spolupracoval s webstránkou „Breitbart News,“ ktorá je známa svojim kontroverzným obsahom a podporou krajne pravicových ideológií (Davis, 2019). Obsah Breitbart News bol viackrát označený ako rasistický, xenofóbny a mizogýnný. Shapiro, ktorého postoje New York Times (2017) opísal ako radikálne konzervatívne, podporuje zákaz potratov aj v prípadoch znásilnenia a incestu. Opísal homosexualitu ako „hriech“ a tvrdí, že by stále mala byť považovaná za mentálnu poruchu (Tavernise, 2017). Videá, na ktorých vyvracia argumenty feministiek, sú obzvlášť populárne medzi členmi manospféry.

Milo Yiannopoulos, britský krajne pravicový politický komentátor, je zo zoznamu troch uvedených osobností najviac vzdialený intelektuálnemu dark webu, no najviac sa približuje manospfére. Verejne obhajoval pedofíliu (Carbonaro, 2022), prehlásil, že islamofóbia je racionálna (Obeidallah, 2017) a otvorene vystupoval proti feminizmu. V kontroverznom príspevku na webstránke Breitbart News, na ktorej bol prispievateľom aj Ben Shapiro, sa v titulku pýta svojich čitateľov: „Boli by ste radšej, pokiaľ by vaše dieťa malo feminizmus alebo rakovinu?“ (Stein, 2016) V roku 2014 sa zaslúžil o popularizáciu podskupiny manospféry MGTOW, keď v Breitbart News uverejnil článok opisujúci separatistické správanie diskriminovaných mužov, ktoré definuje toto hnutie (Bates, 2020). Kniha Dr. Angely Nagle (2017) „Kill All Normies“ taktiež dokazuje, že Yiannopoulos ako populárna osobnosť krajnej pravice dokázal vystaviť extrémistickému obsahu svojím pôsobením široké spektrum nových používateľov.

Ďalšia úroveň radikalizácie, ktorú identifikuje Fathali Moghaddam (2005) vo svojom

modeli schodiska, je druhé poschodie zamerané na externalizáciu hnevu. Napriek tomu, že nie všetky teoretické modely zahŕňajú toto štádium, môžeme ho prirovnať k štádiu ideologického stretu v modeli Lewisa Ramba (1993).

V manospfére je táto fáza prepojená s konšpiráciou v podobe gynokracie. Feministické sprisahanie a ženy, ktoré neprávom siahajú na mužské práva, sa stávajú cieľom agresie a ideologickým nepriateľom. Dôkazmi tejto teórie sú nespočetné príspevky naprieč manospférou, ktoré sa hanlivo vyjadrujú o ženách a feministickom hnutí a vinia ich za svoje osobné pocity neúspechu a menejcennosti.

Vzhľadom na výraznú prítomnosť objektivizácie žien nie len naprieč manospférou, ale aj v bežnej realite každodenného života, je pochopiteľné, že postupne sa vytýčenie nepriateľa a externalizácia hnevu vykryštalizujú do postupne radikálnejších podôb. Ženy sú dehumanizované širokou škálou spôsobov (Baele et al., 2019). Príslušníci manospféry voči nim prejavujú nulové známky empatie, presadzujú odňatie ich ľudských práv a obhajujú násilie páchané na ženách. Veria, že ženy sú vo svojom vnútri zákerné a kalkulujúce bytosti, ktoré si nezaslúžia súcitiť (Rodger, 2014). Pri opise žien nepoužívajú ich vlastné mená alebo štandardné označenia. Siahajú po pejoratívnych pomenovaniach alebo iných negatívne ladených slovách ako „zmije“, „potkany“ alebo v radoch incelov obľúbení „femoidi“ a „foidi.“ (Baele et al., 2019) V posledných dvoch prípadoch ide o kombináciu výrazov „female“ (žena) a „droid“ (robot), ktorý naznačuje, že ženy sú stroje neschopné komplexného ľudského prežívania.

Mimo žien a feministického hnutia sú cieľom hnevu prívržencov manospféry aj západné demokracie a progresívne orientovaná politika v nich. Systém a spoločnosť obviňujú z deštrukcie tradičných hodnôt, ohrozenia mužských práv a preferenčného zaobchádzania so ženami (Baele et al., 2019). Západné demokratické zriadenia sa tak stávajú komplicmi feministického hnutia na ceste za zničením tradičných hodnôt.

Tretie a štvrté podlažie schodiska radikalizácie (Moghaddam, 2005) je venované vzniku teroristických organizácií ako skupín s vlastnými pravidlami, ktoré sa stávajú čím ďalej tým viac izolované a zomknuté. Podobne opisuje tretí a štvrtý krok radikalizácie aj Lewis Rambo (1993), ktorý ich definuje ako prvotný kontakt s a následnú interakciu so skupinou, ktorá presadzuje spomínanú ideológiu. Podľa modelu 3N (2016) ide o nadväzovanie kontaktov (network). Feddes (et al., 2015) toto štádium identifikuje ako štádium členstva a Kruglanski (et al., 2014) stavia do popredia tretieho štádia svojho modelu radikalizácie sociálne vzťahy.

Spomínané modely radikalizácie kladú veľký dôraz práve na členstvo v komunite, ktorá zastáva rovnaké hodnoty ako radikalizujúca sa osoba. Tento efekt sa zdá byť o to viac umocnený u podskupiny manospféry ako sú inceli, ktorí ako centrálny bod svojho utrpenia okrem absencie kontaktu so ženami označujú aj subjektívny pocit odcudzenia od zvyšku spoločnosti.

Úloha, ktorú členstvo v komunite zohráva v živote každého človeka, je nespochybniteľná. Ľudia majú prirodzenú potrebu interagovať spolu, nadväzovať sociálne vzťahy a kooperovať. Tento vzorec správania sa u ľudí upevňoval tisícky rokov, odkedy predkovia človeka vytvárali komunity, ktoré im pomáhali dostať sa k uspokojujúcemu množstvu potravy a vďaka tomu prežiť (Grinde, 2009).

Vek adolescencie je obzvlášť kritickým obdobím pre človeka, snažiaceho sa vytvoriť okolo seba komunitu rovnako zmýšľajúcich jedincov. Ide o obdobie, kedy je snaha o vytváranie vzťahov mimo kruhov rodiny najintenzívnejšia. Dospievajúci a mladí dospelí majú potrebu osamostatniť sa a rozšíriť svoje obzory (Blum et al., 2022).

Kritická úloha sociálnych kontaktov v tomto veku je nespochybniteľná, čo nás privádza k ďalšiemu faktoru, ktorý napomáha manosfére zaujať nových členov.

Ide o bezpečné rozhranie v rámci kyberpriestoru, ktoré vyžaduje len toľko interakcie, koľko je človek ochotný mu dať, no zároveň je dostupné vždy, keď to potrebuje. Komunity manosféry sa nachádzajú na dosah ruky, v telefónnom zariadení alebo počítači každého z jej členov. Ide o priestor, kde frustrovaní mladí muži môžu zdieľať svoje pocity a myšlienky s osobami, ktoré im rozumejú.

Výraz „mladí muži“ je v tomto prípade cielený. V prevažnej väčšine prípadov sa členovia manosféry pohybujú vo vekovom rozmedzí od 15 do 30 rokov (Sugiura, 2021), rovnako ako v prípade útočníkov, ktorí radikalizáciu dotiahli až do posledného štádia páchania teroristických útokov. Títo muži túžia po medzilidskej interakcii, často túto potrebu verbalizujú a snažia sa ju uspokojiť v „bezpečí“ internetových platforiem, kde nie sú súdení alebo nemajú pocit odlišnosti, ako tomu často býva v reálnom svete.

Mimo potreby po medzilidskom kontakte je vhodné spomenúť, že internetové komunity sú typické extrémne sofistikovaným procesom indoktrinácie.

Internetové komunity, ako je tomu aj v prípade manosféry, zvyčajne disponujú nástrojmi, ktoré členstvo v skupine vyzdvihujú na novú úroveň a robia z nej niečo exkluzívne. Používajú vlastný slang, špecifický humor a internetové memes (anekdoty vo forme obrázkov), ktoré dokáže pochopiť výhradne člen tejto komunity (Sugiura, 2021).

V prípade manosféry je slang rozšírený do štádia, kedy nezasvätený človek častokrát nie je schopný dekódovať obsah príspevkov na fórach bez potrebného kontextu. Používajú výrazy ako „Redpilling“, „LMR“ (z angl. Last minute resistance - posledná snaha ženy odmietnuť muža, výraz PUA komunit) (*PUA Lingo Dictionary*, 2014), „AMOG“ (z angl. Alpha male of the group – alfa samec skupiny, výraz PUA komunit) (*PUA Lingo Dictionary*, 2014), „looksmaxxing (snaha zdokonaľiť svoj výzor) (*Incels: A Guide to Symbols and Terminology*, 2021)“ alebo „going ER“ (z angl. Nasledovať ER – Elliota Rodgera - radikalizovať sa a vykonať teroristický akt) (*Incels: A Guide to Symbols and Terminology*, 2021). Členstvo v manosfére tak môže pôsobiť ako privilegium, pripomína členstvo v tajnej a zakázanej komunite a zároveň ponúka náhľad do „právd“ celosvetovej konšpirácie.

Napriek skutočnosti, že manosféra a jej členovia démonizujú prevažne ženy, je potrebné uvedomiť si, že primárnym cieľom priestorov ako je manosféra, sú muži. Existujúci členovia ponúkajú novým členom ideológiu atraktívne zaobalenú humorom a sarkazmom na sociálnych sieťach a internetových platformách. Ako je tomu pri iných iniciatívach a hnutiach, aj manosféra má záujem naverbovať nových prívržencov, ktorí pomôžu jej ideológii a posolstvu preniknúť až do kultúry hlavného prúdu.

Postupom času sa noví členovia subkultúr manosféry stávajú závislí na komunite, ktorá im poskytuje bezpečný priestor na seba vyjadrenie a sebarealizáciu. Pokiaľ skupina, ktorej

členmi sa stali, napĺňa ich spoločenské a osobné potreby, nemajú motiváciu interagovať s ľuďmi mimo tohoto priestoru. Osoby náchylné na radikalizáciu sa tak stávajú čím ďalej tým viac odstrihnuté od zvyšku sveta a existujú výhradne v priestore, ktorý ich upevňuje v nadobudnutých presvedčeniach. Začínajú vnímať zvyšok sveta ako nepriateľský a neschopný prijať pravdu, ktorú ich komunita chce šíriť. Prijímajú mentalitu obetí celosvetového sprisahania, ktoré sa rozhodlo obráť ich o ich práva a slobody. Pocity odčlenenia a nenávisti sa stupňujú, až pokým je opätovné začlenenie do „bežnej“ populácie pre členov extrémistickej skupiny nepredstaviteľné.

Proces radikalizácie je zakončený fázou extrémizmu (Feddes et al., 2015). Fathali Moghaddam (2005) túto fázu definuje ako piate podlažie - stav pripravenosti na páchanie teroristických činov. Psychologická vzdialenosť od vonkajšieho sveta je maximalizovaná a násilie predstavuje jediný spôsob eradikácie vnímanej hrozby. Model konverzie (1993) zakončuje tento proces dvomi štádiami - a to štádiom záväzku a štádiom následkov. „Záväzok,“ v kontexte manoféry, môžeme chápať ako ochotu páchať násilie v snahe bojovať s existujúcim systémom. Ide o absolútne odovzdanie sa iniciatíve, za ktorou daná skupina stojí. „Následky“ predstavujú ochotu spáchať samovraždu po zavŕšení teroristického aktu, ale aj zverejnenie rozsiahlych manifestov na sociálnych sieťach. Manifestami a videami sa útočníci ubezpečujú, že motivácia za ich skutkami sa dostane na povrch, mobilizuje ďalších členov skupiny a v ideálnom prípade poslúži pri verbovaní nových členov.

Zavŕšenie procesu radikalizácie je v manofére zriedkavé. V porovnaní s množstvom sympatizantov jednotlivých subkultúr manoféry je počet páchatel'ov aktov masového násilia nízky. Podľa Tima Squirrella (Men Who Hate Women, 2020) je viac než pravdepodobné, že väčšina mužov zo svojej aktívnej participácie v mizogýnných online priestoroch jednoducho vyrastie. Otázkou však zostáva, kedy sa to stane, a či dovedy stihnú osoby prejsť nahor po schodisku radikalizácie až k úspešnému zavŕšeniu teroristického činu. Prípady Elliota Rodgera, Aleka Minassiana alebo Chrisa Harper-Mercera sú ojedinelé, no nasledujú jasnú štruktúru. Na konci svojej vlastnej radikalizácie prijímajú následky svojho konania, no zároveň prejavujú potrebu šíriť svoje posolstvo medzi ďalších nádejných incelov prostredníctvom manifestov, videí a príspevkov na sociálnych sieťach. Svojimi útokmi aj slovami obsiahnutými v manifestoch sa snažia šíriť medzi bežnou populáciou strach (Hoffman et al., 2020). Vyhrážajú sa ženám, útočia na nich, vraždia ľudí a pritom sa snažia dať najavo, že ich počiny sú len vrcholom ľadovca. Sú jednými z mnohých a ich vlastné činy majú schopnosť motivovať ďalších mužov žijúcich pod ilúziou opresívneho systému k podobne radikálnym a definitívnym rozhodnutiam.

Internet ako katalyzátor

Životy ľudí v 21. storočí sú úzko prepojené s nástupom a rozšírením internetu. Sme obklopení médiami a do kyberpriestoru presúvame naše životy, kontakty, prácu a vzdelávanie. Vo vyspelých západných demokraciách sa internet stal neoddeliteľnou súčasťou každodenného života do miery, ktorá sa len ťažko dala predvídať. Pokrok v digitalizácii a technologizácii je nezastaviteľný (Deuze, 2023).

Spolu s ostatnými sférami bežného života človeka sa do kyberpriestoru čoraz viac presúva

aj radikalizácia. Práve naopak, extrémistické skupiny sú schopné využiť plný potenciál internetu na verbovanie nových členov, propagáciu svojej ideológie, plánovanie útokov a šírenie strachu (Binder & Kenyon, 2022). Je teda pochopiteľné, že manosféra, ktorá od začiatku vznikala a rozvíjala sa na internete, s postupným rozmachom médií neprestáva prosperovať.

Fóra, blogy a webstránky venované manosfére využívajú typické nástroje, ktorými online priestor disponuje na vytvorenie ideálneho zázemia pre svojich členov. Anonymita je jedným z týchto nástrojov. Možnosť skryť svoju totožnosť za pseudonym je jedným z benefitov mnohých platforiem, ktoré manosféra využíva pri šírení svojej ideológie a pri interakcii medzi členmi. Podobne ako množstvo účtov spájaných s krajne pravicovou ideológiou, sympatizanti manosféry využívajú platformy ako 4chan a momentálne už neaktívny 8chan, ktoré nevyžadujú registráciu a prihlásenie nových členov pred zverejnením príspevku. Príspevky zverejňované na podobných platformách sú tak chránené pred dohľadom identity ich autora. Je jednoduché zverejňovať postupne čoraz radikálnejšie príspevky s vedomím, že autorovi za nich nehrozia žiadne následky v reálnom živote (Brooke, 2023).

Rovnaké pravidlá platia aj v prípade platforiem ako Gab a Telegram, ktoré sú známe takmer úplnou absenciou moderácie obsahu. Tieto dve platformy sa tak dokázateľne stávajú obľúbenými v radoch krajnej pravice a rôznych extrémistických skupín, ktoré využívajú ich priestor na šírenie poplašných správ, videí, manifestov a ideologického obsahu (Dawson, 2021).

Internet taktiež poskytuje pretlak informácií. Nikdy v histórii ľudského poznania neboli informácie viac dostupné a menej regulované (Deuze, 2023). Je nemožné ovplyvniť tok informácií na internete spôsobom, ktorý by efektívne potláčal hrozby vznikajúce šírením dezinformácií a hoaxov. Aj napriek aktívnej snahe bezpečnostných zložiek potláčať najväčšie hrozby, obsah informácií na internete je príliš veľký na to, aby sa problém šírenia dezinformácií a extrémistického obsahu dal riešiť komplexne a dlhodobo. Mimo iného, každá vláda, ktorá sa snaží regulovať tok informácií na webstránkach, musí čeliť obvineniam z obmedzovania slobody slova (Stackpole, 2022).

Internet tak môže mladým ľuďom ponúkať extrémistický obsah v pohodlí ich izieb. V prostredí, v ktorom sa cítia komfortne a ktoré im neumožňuje kriticky pristupovať k rizikám obsahu, s ktorým sa dostávajú na internete do kontaktu (Regehr, 2020). Tento obsah je často skrytý v sekcii komentárov populárnych videí na YouTube alebo pod hashtagom príspevku účtu zdieľajúceho vtipný obsah na Instagrame. Irónia a humor sú typickými znakmi obsahu manosféry - na začiatok radikálne myšlienky a názory pôsobia ako forma čierneho humoru, až kým užívateľ znecitlivie voči podobnému obsahu. Najprv neberiete vtipy o znásilnení vážne, neskôr sa na nich zasmejete a napokon vám podobný obsah príde úplne normálny (Regehr, 2020). Podobným spôsobom manosféra pretláča svoj obsah a ideológiu skrytú za "memes", "shit-posting" a "trolling" do povedomia nových používateľov (Brooke, 2023). Tento fenomén je možné sledovať v aplikácii TikTok v reálnom čase. Populárnym slangom medzi mladými používateľmi tejto aplikácie sa v posledných mesiacoch stali výrazy ako "alpha," "mogging," "beta," "chad," "looksmaxxing," a "mewing." V každom z uvedených príkladov ide o slang typický pre incelov, ktorý sa prostredníctvom aplikácie TikTok šíri a dostáva do slovníka bežného používateľa (Rosdahl, 2024). Otázne zostáva, či preniknutie tohto slangu do mainstreamu

môže postupne normalizovať tieto slová a zbaviť ich prepojenia na extrémistickú ideológiu, alebo ide len o rafinované šírenie danej ideológie do povedomia mladých a ovplyvniteľných užívateľov populárnych aplikácií.

Podstatné v šírení podobného obsahu sú aj spomínané osobnosti intelektuálneho dark webu. Vzhľadom na to, že vo väčšine prípadov ide o populárne osobnosti, ktorých kanály na YouTube sú monetizované, samotní tvorcovia častokrát cielene siahajú po kontroverzných výrokochoch. Snažia sa prilákať na svoj obsah ako sympatizantov, tak aj kritikov, ktorí tieto videá prezdieľajú a šíria ďalším používateľom. Mnohí tvorcovia obsahu na platformách ako sú YouTube a TikTok tak zarábajú šírením extrémistického obsahu čisto skrz jeho potenciál vyvolať u konzumenta emocionálnu reakciu (Chiose, 2017).

Algoritmy na sociálnych sieťach rovnako fungujú spôsobom, ktorý sa snaží zvýšiť množstvo interakcií na úkor kvality ponúkaného obsahu. V prípade spomínaných extrémistických videí ide častokrát o obsah, ktorý si vynúti veľké množstvo reakcií zo strán používateľov. Čím viac označení “like,” komentárov alebo zdieľaní má video, tým vyššia je šanca, že toto video bude odporúčané vyššiemu množstvu užívateľov (Connolly, 2022). Užívateľské rozhranie tak nefunguje na princípe šírenia najpravdivějších alebo najrelevantnejších informácií, ale čisto na schopnosti vyprovokovať konzumenta k reakcii. Mnoho autorov sa tak následne, na základe princípu fungovania algoritmov, zhoduje na skutočnosti, že extrémistický obsah je danými algoritmami častokrát zvýhodnený a podsúvaný užívateľom ešte predtým, ako majú moderátori sociálnych sietí možnosť túto hrozbu identifikovať a eliminovať (Connolly, 2022).

S algoritmami na sociálnych sieťach súvisí aj fenomén “echo chambers,” čiže “komnát ozveny.” V prípade echo chambers hovoríme o účtoch na sociálnych sieťach a internetových platformách, ktoré spravidla konzumujú len jeden druh obsahu. Čím viac je určitý druh obsahu u užívateľa populárny, tým vyššia je pravdepodobnosť, že algoritmy sa budú snažiť danej osobe ponúkať podobné a súvisiace videá (GCFGlobal.org, 2019). Alternatívne informácie a názory tak v podstate nemajú šancu k danej osobe preniknúť. Opäť sa dostávame k princípu “confirmation bias,” kedy sa podobné informácie časom kumulujú, až dokým konzumenta nepresvedčia o ním zvolenej povahe reality. Osoby náchylné na radikalizáciu sa tak uzatvoria v priestore, ktorý im strategicky podsúva čím ďalej tým viac extrémistické myšlienky a utvrdzuje ich v novonadobudnutých presvedčeniach.

Je vhodné brať predostreté informácie do úvahy v kontexte priepastných rozdielov v internetovej gramotnosti medzi mnohými mladými ľuďmi dnešnej doby a ich rodičmi. Okrem skutočnosti, že sú adolescenti viac ovplyvniteľní sociálnymi médiami, ich rodičia sa im častokrát jednoducho nedokážu vyrovnáť v oblastiach masmediálnej a technologickej gramotnosti. Aktivita na internete, ktorá je pre mladých ľudí prirodzenou súčasťou života, je pre ich rodičov častokrát niečím nemysliteľným. Je teda pochopiteľné, že len malé množstvo rodičov dokáže odhadnúť, akými zradnými sú nástrahy sociálnych sietí.

V dobe, kedy len malé množstvo technologických firiem aktívne sleduje podozrivú aktivitu a odoberá platformy tvorcom, ktorí porušujú povolenia na sociálnych sieťach, je potrebné naučiť mladých ľudí kriticky pristupovať k obsahu dostupnému na ich obľúbených

aplikáciách (Bates, 2020). Pokým technologické firmy nepreberú plnú zodpovednosť za svoje platformy a ich potenciál šíriť nenávisťný obsah, je na rodičoch, aby sa uistili, že ich dieťa v prípade kontaktu s extrémizmom bude vedieť, ako zareagovať.

Prevenia a deradikalizácia

Napriek všetkému úsiliu, ktoré právny systém, vzdelávacie inštitúcie, feministické iniciatívy a občianske hnutia vynakladajú, je násilie páchané na ženách stále do veľkej miery normalizované.

Hnutie #MeToo (metoomvmt.org), popularizované v roku 2017, upozornilo na prevalenciu sexuálneho násillia voči ženám, čím upútalo pozornosť verejnosti aj ústavných činiteľov. Hoci je dôležité venovať tejto téme náležitú pozornosť, stále existuje mnoho druhov násillia, ktoré sú úmyselne prehliadané, najmä verbálne násillie.

Verbálne útoky voči ženám sú v spoločnosti tolerované a často prehliadané v prospech agresora. Argumenty ako “mužská rétorika” alebo hormonálne vplyvy často ospravedľujú sexistické a neúctivé správanie adolescentov voči ženám (Toomey, 2000).

Verbálne útoky na sociálnych médiách sú tiež obľúbenými zbraňami členov manosféry. Začínajú výsmechom a obviňovaním, pokračujú vyhrážaním sa znásilnením alebo smrťou a nakoniec vedú k fyzickej agresii, ktorá sa stáva akceptovateľnou (Bates, 2020).

Ak nebudeme brať mizogýniu a s ňou spojené spoločenské prejavy vážne, existuje riziko, že útoky ako tie, ktoré spáchali Elliot Rodger alebo Alek Minassian, sa budú v budúcnosti opakovať. Je potrebné uznať, že ide o reálny spoločenský a politický problém, ktorého prehliadanie vedie k tragickým následkom.

Osamelí a zúfalí muži, ktorí trávajú väčšinu svojho voľného času za obrazovkami počítačov, nie sú spravidla vnímaní ako hrozba. Manosféra ako celok nie je považovaná za hrozbu, čo je súčasťou jej potenciálu. Ak by médiá a právny systém pristupovali k jej členom ako k radikalizovaným príslušníkom extrémistických hnutí a zmenili rétoriku, ktorú používajú v článkoch o nich, mohli by upriamiť pozornosť na tento problém (Gabriel, 2021). Napriek tomu sa často vyjadrujú o osamelých vlkoch, mentálne chorých mladých mužoch a nejasnej motivácii. V mnohých prípadoch tiež došlo k zverejneniu manifestov útočníkov z radu incelov, ako v prípade Elliota Rodgera, čím médiá prispeli k šíreniu jeho radikálnych myšlienok.

Ak by v prípadoch, o ktorých pojednáva táto práca, bola jasne identifikovaná iná ideológia ako radikalizácia na základe mizogýnného ponímania sveta, je pravdepodobné, že útoky by boli okamžite označené za teroristické a téma by prešla procesom sekuritizácie. Na hrozbu by sa obrátila pozornosť vlád aj občanov a bezpečnostný sektor by musel vyčleniť financie na jej elimináciu. Podobné iniciatívy však neprebiehajú a príslušné orgány odmietajú vidieť spojitosť medzi mizogýniou a masovým násillím (Tomkinson et al., 2020).

Elliot Rodger bol políciou vyšetrowaný približne mesiac pred masakrom v Isla Vista, v čase, keď vo svojej internátnej izbe skrýval strelné zbrane. Výsledkom vyšetrowania bolo zistenie, že Rodger nepredstavuje hrozbu (Rodger, 2014).

Šerif okrsku, kde žil Nikolas Cruz, v súvislosti s jeho podozrivou aktivitou obdržal asi 45 telefonátov, no podobne ako jeho psychológ usúdil, že je nepravdepodobné, že by ublížil sebe alebo iným (Devine a Pagliery, 2018).

Anne Molloy, sudkyňa, ktorá sa zaoberala útokmi Aleka Minassiana v Toronte, prehlásila, že motivácia jeho činu je nejasná a pravdepodobne nikdy nebude verejnosti známa. Vyjadrila sa tak napriek tomu, že Minassian svoju radikalizáciu a motiváciu podrobne opísal už pri svojom zadržaní (Snowden & Rozdilsky, 2021).

Dôkazy naznačujú, že spoločnosť nie je schopná brať radikalizáciu mladých ľudí na internete vážne, najmä pokiaľ ide o rodovú neznášanlivosť. Napriek tomu je potrebné tejto téme venovať náležitú pozornosť, aby sme zabránili opakovaniu podobných situácií v budúcnosti.

Vzdelávacie inštitúcie by mali byť zapojené do procesu prostredníctvom školení, ktoré pripraví zamestnancov na to, ako vhodne pristupovať k témam radikalizácie a extrémizmu (Tomkinson et al., 2020). Zároveň je potrebné uistiť sa, aby mladí ľudia, ktorí prichádzajú do kontaktu s extrémistickým obsahom, mali dostatok informácií na to, aby vedeli, ako adekvátne reagovať (Bates, 2020).

Výchova k tolerancii a potláčaniu diskriminácie je jedným zo spôsobov, ako pozitívne ovplyvniť vývoj mladého človeka už od útleho veku. Kľúčové sú aj eradikácia rodovej segregácie na školách a zaistenie, že školopovinné deti sa nachádzajú v bezpečnom a ústretovom prostredí. Deti by mali mať istotu, že sa majú na koho obrátiť a že ich emócie budú rešpektované a pochopené.

Ak mladí ľudia prídu do kontaktu s extrémizmom, je obzvlášť potrebné vystaviť ich informáciám a skúsenostiam, ktoré sponchybnia radikálnu ideológiu. Fenomén známy ako kognitívna disonancia opisuje mentálny rozvrat, ktorý nastáva, keď sa presvedčenia osoby nezhodujú s jej činmi (Villines, 2024). Ak budú vzdelávacie inštitúcie aktívne nabádať študentov k tolerancii a spolupráci, zabezpečia im adekvátne vzdelanie v týchto oblastiach a budú klásť dôraz na ich psychologický rozvoj, existuje možnosť, že vplyv internetových platforiem bude možné potlačiť.

Pokiaľ ide o sociálne siete, webstránky a fóra, existujú opatrenia ako odobratie platformy, demonetizácia a intenzívna moderácia a kontrola obsahu, ktoré by mohli aspoň čiastočne vyriešiť problém s extrémistickým obsahom na sociálnych sieťach. Majitelia týchto platforiem však vo väčšine prípadov prejavujú značnú neochotu investovať financie do takýchto opatrení (Bates, 2020).

Zavedenie zákonov o moderácii internetového obsahu do platnej legislatívy, pokiaľ by bolo realizované na dostatočne širokej škále, by mohlo prinútiť technologické spoločnosti k implementácii takýchto riešení. Pokiaľ ale bude najväčšou starosťou tvorcov aj používateľov sociálnych médií absolútna sloboda slova, bude veľmi náročné podniknúť kroky, ktoré nám pomôžu bojovať s online radikalizáciou (Hoffman et al., 2020).

Mizogýnná radikalizácia na internete je úzko spätá a závislá od celospoločenských problémov ako sú normalizovaná diskriminácia žien, sexizmus, objektivizácia, toxická maskulinita, pretlak informácií na internete a všeobecná neschopnosť brať tieto otázky vážne.

Snaha zmeniť túto situáciu by preto vyžadovala zmeny na celospoločenskej úrovni, ktoré by boli zdĺhavé a náročné.

Napriek tomu feministické hnutia v 60. a 70. rokoch dokázali, že celospoločenská zmena je možná a v mnohých prípadoch aj žiadaná. Preto je potrebné rozširovať informácie o často neprijemných témach, pretože len kritický diskurz a prijatie následkov vzniknutej situácie môžu postupne viesť k jej náprave.

Záver

Cieľom prípadovej štúdie „Radikalizácia naprieč manosférou“ bolo preukázať, že konvenčné teoretické modely radikalizácie, ako napríklad model „Schodiska k terorizmu“ (2005), Teória konverzie (1993) alebo model „Hľadania významu“ (2014), dokážu priblížiť a vysvetliť procesy vedúce k tomuto druhu radikalizácie.

Táto práca postupne opisuje psychológiu radikalizácie a predstavuje teoretické modely, ktoré analyzuje v analytickej časti. Konkrétne ide o modely 3N (2016), Moghaddam (2005), Rambo (1993), Kruglanski et al. (2014) a Feddes et al. (2015). Následne poskytuje detailný náhľad na kontext, ktorý vytvoril podmienky pre vznik online extrémistických skupín ako manosféra.

Manosféra je definovaná spolu s charakteristikou jej štyroch hlavných subkultúr: MRA, MGTOW, PUA a inceli. Teoretická časť práce je zakončená dokumentáciou prípadov radikalizácie prívržencov manosféry, predovšetkým incelov, vrátane mediálne známych prípadov rodovo podmienených násilných trestných činov Elliota Rodgera a Aleka Minassiana.

Analytická časť tejto bakalárskej práce sa snaží zasadiť zdokumentované informácie o radikalizácii prívržencov manosféry do teoretických modelov predstavených na úvod, čím potvrdzuje hypotézu vyplývajúcu z výskunnej otázky. V na prvý pohľad izolovaných aktoch sú jasne rozoznatelné štádiá radikalizácie, ako aj faktory, ktoré radikalizáciu v jednotlivých prípadoch ovplyvnili. Zo zistení vyplýva, že je vhodné pristupovať k indoktrinácii extrémistickou mizogýnnou ideológiou ako k podnetu, ktorý spúšťa komplexné procesy vedúce k ochote páchať teroristické činy v mene tejto ideológie.

V závere sa tento výskum zameriava na kľúčovú úlohu internetu v procese indoktrinácie kritickej skupiny mladých ľudí a venuje sa potenciálnym nástrojom prevencie a deradikalizácie.

Je jednoduché označiť prípady rodovo podmieneného násillia za izolované skraty mentálne chorých jedincov. Faktom však je, že týmto „skratom“ predchádzala ideologická indoktrinácia. Mentálne poruchy, ktorými trpí množstvo ľudí mimo radov radikalizovaných osôb, spravidla predstavujú väčšie riziko pre postihnutú osobu ako pre jej okolie (Department of Health & Human Services, 2019). A čo sa týka „izolovaných útokov“, sú stále izolované, ak všetky vykazujú známky príslušnosti k existujúcej komunite?

Je dôležité porozumieť spoločenskému kontextu, v ktorom skupiny ako manosféra vznikli a prosperujú. Rodovo podmienené násilie je často podceňované a prehliadané, predovšetkým vinou normalizácie mizogýnných prejavov v spoločnosti (Plata, 2018). Podobné sentimenty nie sú prirodzené, ale boli postupne vystavané na „ideáli mužnosti“, „tradičných hodnotách“ a nanútenej dichotómii rodovej ideológie. Tieto koncepty vedú k nespokojnosti a neschopnosti vyhovieť požiadavkám spoločnosti, čo vytvára pocity vnútorného konfliktu a neistoty, ktoré extrémistické skupiny ľahko využijú vo svoj prospech (Tomkinson et al., 2020).

Spoločnosť ako celok má povinnosť pristupovať s maximálnou vážnosťou ku každému prejavu nenávisťi, ktorý môže ohroziť jej členov. O to dôležitejšie je venovať pozornosť týmto prejavom, keď sa stávajú normalizovanými, organizovanými alebo nasledujú jasne identifikovateľné vzorce.

Cieľom tejto práce bolo upriamiť pozornosť na opísanú problematiku a navrhnúť prístup k nej, ktorý nebude viesť k zbytočnému prehliadaniu kľúčových skutočností.

Nadväzujúce výskumy súvisiace s témou mizogýnného extrémizmu by sa mohli hlbšie venovať spoločenskému prostrediu, ktoré podnecuje nenávisť, keďže ide o tému, ktorej sa táto práca venovala len okrajovo. Dodatočnú pozornosť si zaslúžia aj témy spomenuté v posledných kapitolách, menovite úloha internetu v procese radikalizácie a možné prístupy k prevencii a deradikalizácii.

Štúdie, ktoré by zaznamenávali subjektívne skúsenosti členov manosféry, by tiež napomohli pri dodatočnom potvrdení zdokumentovaných záverov. Každá limitácia tejto práce predstavuje potenciál pre ďalší výskum.

Napokon, všetok čas investovaný do potlačenia a prevencie násillia prispieva k vízii lepšej budúcnosti pre nadchádzajúce generácie.

Použitá literatura

- A voice for men.* (2024). avoiceformen.com. <https://avoiceformen.com/>
- Baele, S. J., Brace, L., & Coan, T. G. (2019). From “Incel” to “Saint”: Analyzing the violent worldview behind the 2018 Toronto attack. *Terrorism and Political Violence*, 33(8), 1667–1691. <https://doi.org/10.1080/09546553.2019.1638256>
- Bates, L. (2020). *Men who hate women: From Incels to Pickup Artists, the Truth about Extreme Misogyny and How It Affects Us All*. Simon & Schuster.
- BBC News. (2015, January 13). *Virgin teenager Ben Moynihan “stabbed women in revenge.”* <https://www.bbc.com/news/uk-england-hampshire-30803039>
- BBC News. (2018, April 25). *Alek Minassian Toronto van attack suspect praised “incel” killer.* <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-43883052>
- Bell, S., Russell, A., & McDonald, C. (2020, May 21). Deadly attack at Toronto erotic spa was incel terrorism, police allege. *Global News*.
<https://globalnews.ca/news/6910670/toronto-spa-terrorism-incel/>
- Binder, J. F., & Kenyon, J. (2022). Terrorism and the internet: How dangerous is online radicalization? *Frontiers in Psychology*, 13.
<https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.997390>
- Blum, R. W., Lai, J., Martinez, M., & Jessee, C. (2022). Adolescent connectedness: cornerstone for health and wellbeing. *BMJ*, e069213. <https://doi.org/10.1136/bmj-2021-069213>
- Borum, R. (2011). Radicalization into Violent Extremism I: A Review of Social Science Theories. *JSTOR, Journal of Strategic Security* 4, no. 4.
<https://www.jstor.org/stable/26463910?seq=2>
- Bowles, N. (2018, July 13). Jordan Peterson, custodian of the Patriarchy. *The New York Times*. <https://web.archive.org/web/20200131010609/https://www.nytimes.com/>

[2018/05/18/style/jordan-peterson-12-rules-for-life.html](https://www.theguardian.com/lifeandstyle/2018/may/18/jordan-peterson-12-rules-for-life)

Brace, L. (2023, April). *Incel and the Incelosphere: An overview of current research and understanding*. Centre for Research and Evidence on Security Threats.

<https://crestresearch.ac.uk/resources/incele-and-the-inceleosphere-an-overview-of-current-research-and-understanding/>

Brooke, S. (2023, November 1). *Creating an Incel: the perpetuation of gendered inequality online* | LSE Research. LSE Research for the World.

<https://www.lse.ac.uk/research/research-for-the-world/society/perpetuating-gendered-inequality-online>

Carbonaro, G. (2022, June 7). MTG role puts Milo Yiannopoulos' pedophilia remarks back in spotlight. *Newsweek*. <https://www.newsweek.com/marjorie-taylor-green-milo-yiannopoulos-pedophilia-remarks-1713391>

<https://www.newsweek.com/marjorie-taylor-green-milo-yiannopoulos-pedophilia-remarks-1713391>

Casad, B. J., & Luebering, J. (2024, June 18). *Confirmation bias* | Definition, Examples, Psychology, & Facts. Encyclopedia Britannica.

<https://www.britannica.com/science/confirmation-bias>

CBC News. (2023, June 6). Incel-inspired Toronto massage parlour murder was act of terror, judge rules. *CBC*. <https://www.cbc.ca/news/canada/toronto/incele-toronto-massage-killing-terrorism-1.6867177>

<https://www.cbc.ca/news/canada/toronto/incele-toronto-massage-killing-terrorism-1.6867177>

Central Intelligence Agency. (2023). *Field Listing :: Military service age and obligation* — *The World Factbook - Central Intelligence Agency*. cia.gov.

<https://web.archive.org/web/20190308081229/https://www.cia.gov/library/publications/resources/the-world-factbook/fields/333.html>

Chen, J. (2018, June 25). What we know about the alleged Florida school shooter. *Rolling Stone*. <https://www.rollingstone.com/culture/culture-news/what-we-know-about-the-alleged-florida-school-shooter-203556/>

<https://www.rollingstone.com/culture/culture-news/what-we-know-about-the-alleged-florida-school-shooter-203556/>

- Chiose, S. (2017, June 2). How U of T's Jordan Peterson has made money from online notoriety. *The Globe and Mail*.
<https://www.theglobeandmail.com/news/national/education/jordan-peterson-university-of-toronto-free-speech-crowdfunding/article35174379/>
- Connell, R. W., & Messerschmidt, J. W. (2005). Hegemonic masculinity. *Gender & Society*, 19(6), 829–859. <https://doi.org/10.1177/0891243205278639>
- Connolly, A. (2022, January 24). Incels are targeting ‘next generation of extremists’ online. Could algorithm reform help? *Global News*.
<https://globalnews.ca/news/8508795/canada-social-media-algorithm-reform/>
- Coston, B., & Kimmel, M. (2013). *White men as the new victims: reverse discrimination cases and the Men's Rights Movement*.
<https://www.semanticscholar.org/paper/White-Men-as-the-New-Victims%3A-Reverse-Cases-and-the-Coston-Kimmel/a3039c71bcf6c2573d5dd8066f3e3973c1eb9454>
- Cummings, W. (2018, June 2). Nathan Larson is a pedophile and a white supremacist. And he's running for Congress. *USA TODAY*.
<https://www.usatoday.com/story/news/politics/2018/06/01/pedophile-white-supremacist-congressional-candidate/663215002/>
- Davis, M. (2019). A new, online culture war? The communication world of Breitbart.com. *Communication Research and Practice*, 5(3), 241–254.
<https://doi.org/10.1080/22041451.2018.1558790>
- Dawson, T. (2021, January 20). *Where the extreme right gathers now: Welcome to Telegram, Gab and other shadowy online platforms*. National Post.
<https://nationalpost.com/news/where-the-extreme-right-gathers-now-welcome-to-telegram-gab-and-other-shadowy-online-platforms>

- Department of Health & Human Services. (2019). *Mental illness and violence*. Better Health Channel.
<https://www.betterhealth.vic.gov.au/health/conditionsandtreatments/mental-illness-and-violence>
- Deuze, M. (2023). *Life in media: A Global Introduction to Media Studies*. MIT Press.
- Devine, C., & Pagliery, J. (2018, February 27). *Sheriff says he got 23 calls about shooter's family, but records show more*. CNN.
<https://edition.cnn.com/2018/02/27/us/parkland-shooter-cruz-sheriff-calls-invs/index.html>
- Digital Media Literacy: What is an Echo Chamber?* (2019, June 18). GCFGlobal.org.
<https://edu.gcfglobal.org/en/digital-media-literacy/what-is-an-echo-chamber/1/>
- Dupuis-Déri, F. (2018, May 14). *The bogus 'crisis' of masculinity*. The Conversation.
<https://theconversation.com/the-bogus-crisis-of-masculinity-96558>
- Elassar, A. (2023, September 23). *Shadows in the valley*. CNN.
<https://edition.cnn.com/interactive/2023/09/us/umpqua-shooting-roseburg-oregon-cnnphotos/>
- Farrell, H. (2018, May 10). The “Intellectual Dark Web,” explained: what Jordan Peterson has in common with the alt-right. *Vox*.
<https://www.vox.com/the-big-idea/2018/5/10/17338290/intellectual-dark-web-rogan-peterson-harris-times-weiss>
- Feddes, A. R., Nickolson, L., Doosje, B., & Department of Social Psychology, University of Amsterdam. (2017). *Trigger factors in the radicalisation process: An integrative literature review [Unpublished manuscript]*. ResearchGate.
https://www.researchgate.net/publication/350071776_Trigger_factors_in_the_radicalisation_process_An_integrative_literature_review

- Fineout, G. (2018, November 4). *Yoga shooter appeared to have made misogynistic videos*. | *AP News*. AP News.
<https://apnews.com/article/dea39b8b45d2471a8c0df817cb9656d0>
- Furl, K. (2022). Denigrating Women, Venerating “Chad”: Ingroup and Outgroup Evaluations among Male Supremacists on Reddit. *Social Psychology Quarterly*, 85(3), 279–299. <https://doi.org/10.1177/01902725221090907>
- Gabriel, A. (2021, May 31). *We need to recognize Elliot Rodger for what he was—a terrorist*. The Daily Dot. <https://www.dailydot.com/via/elliott-rodger-was-a-terrorist/>
- Garcia, J. R., Reiber, C., Massey, S. G., & Merriwether, A. M. (2012). Sexual Hookup Culture: a review. *Review of General Psychology*, 16(2), 161–176.
<https://doi.org/10.1037/a0027911>
- Ging, D. (2017). Alphas, Betas, and Incels: Theorizing the masculinities of the Manosphere. *Men And Masculinities*, 22(4), 638–657.
<https://doi.org/10.1177/1097184x17706401>
- Gismondi, M. J. (2018, December 5). When feminism is met with violence. *Washington Post*. <https://www.washingtonpost.com/outlook/2018/12/06/when-feminism-is-met-with-violence/>
- Grinde, B. (2009). An evolutionary perspective on the importance of community relations for quality of life. *the Scientific World Journal/TheScientificWorldjournal*, 9, 588–605. <https://doi.org/10.1100/tsw.2009.73>
- Gunton, K. (2022). The impact of the internet and social media platforms on radicalisation to terrorism and violent extremism. In *Springer eBooks* (pp. 167–177).
https://doi.org/10.1007/978-3-030-91218-5_8
- Hamm, M. (2013, February). *Lone Wolf Terrorism in America* | *Office of Justice*

Programs. www.ojp.gov. <https://www.ojp.gov/ncjrs/virtual-library/abstracts/lone-wolf-terrorism-america>

“Hell-Bent” Shooter Used 3 Guns In LA Fitness Rampage. (2009, August 4).

thepittsburghchannel.com.

<https://web.archive.org/web/20090814060514/http://www.thepittsburghchannel.com/news/20283352/detail.html>

Hoffman, B., Ware, J., & Shapiro, E. (2020). Assessing the threat of incel violence.

Studies in Conflict and Terrorism, 43(7), 565–587.

<https://doi.org/10.1080/1057610x.2020.1751459>

Horgan, J. (2008). From Profiles to Pathways and Roots to Routes: Perspectives from Psychology on Radicalization into Terrorism. *JSTOR, The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, Vol. 618, *Terrorism: What the Next President Will Face*, 80-94 (15 pages). <https://www.jstor.org/stable/40375777>

Incels: A Guide to Symbols and Terminology. (2021). journal-exit.de. https://journal-exit.de/wp-content/uploads/2021/06/Incels_-A-Guide-to-Symbols-and-Terminology_Moonshot-CVE.pdf

ISD. (2022). *The ‘Manosphere.’* Institute for Strategic Dialogue.

<https://www.isdglobal.org/wp-content/uploads/2022/09/Manosphere-ISD-External-August2022.pdf>

Kacker, S., & Tobian, A. A. (2013, January 1). *Male Circumcision: Integrating tradition and medical evidence*. PubMed Central (PMC). <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3638798/>

Key, B. (2006, December 6). *Lone gunman: The Ecole Polytechnique massacre was a freak tragedy. So why is every man made to feel guilty for it?* National Post. <http://www.nationalpost.com/news/story.html?id=75e56e58-5238-4d65-82ff->

[e87f841303e3](#)

Kimmel, M. (2014, June 9). *From men's liberation to men's rights: angry white men in the US*. Open Democracy. <https://www.opendemocracy.net/en/5050/from-mens-liberation-to-mens-rights-angry-white-men-in-us/>

Kruglanski, A. W., Gelfand, M. J., Bélanger, J. J., Sheveland, A., Hetiarachchi, M., & Gunaratna, R. (2014). The Psychology of Radicalization and Deradicalization: How Significance Quest Impacts Violent Extremism. *JSTOR, Political Psychology, Vol. 35, Supplement 1: Advances in Political Psychology*, 69-93 (25 pages).

<https://www.jstor.org/stable/43783789>

Landman, M. (2006). *Getting quality in qualitative research: A short introduction to feminist methodology and methods*. Cambridge University Press.

[https://www.cambridge.org/core/services/aop-cambridge-core/content/view/](https://www.cambridge.org/core/services/aop-cambridge-core/content/view/3E3C3A28370EDC81A77A8E4BF466C59B/S0029665106005180a.pdf)

[3E3C3A28370EDC81A77A8E4BF466C59B/S0029665106005180a.pdf](https://www.cambridge.org/core/services/aop-cambridge-core/content/view/3E3C3A28370EDC81A77A8E4BF466C59B/S0029665106005180a.pdf)

[getting_quality_in_qualitative_research_a_short_introduction_to_feminist_methodology_and_methods.pdf](https://www.cambridge.org/core/services/aop-cambridge-core/content/view/3E3C3A28370EDC81A77A8E4BF466C59B/S0029665106005180a.pdf)

Lépine, M., & Gagné, H. (2008). *Aftermath: The Mother of Marc Lépine Tells the Story of Her Life Before and After the Montreal Massacre*.

Lin, J. L. (2017). *Antifeminism Online : MGTOW (Men Going Their Own Way)*. Gender Open Repository.

https://www.genderopen.de/bitstream/handle/25595/509/Lin_2017_Antifeminism%20online.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Lindsay Beyerstein. (2014, May 26). *Elliot Rodger's War on Women*. In These Times.

<https://inthesetimes.com/article/elliott-rodgers-war-on-women>

Mack, D., Jamieson, A., & Reinstein, J. (2018, November 5). The Tallahassee yoga shooter was a Far-Right misogynist who railed against women and minorities

- online. *BuzzFeed News*.
- <https://www.buzzfeednews.com/article/davidmack/tallahassee-yoga-shooter-incel-far-right-misogyny-video>
- Mandel, M. (2023, November 28). *Toronto Sun*. Torontosun. <https://torontosun.com/news/crime/mandel-incel-killer-who-murdered-toronto-spa-worker-a-coward-even-at-sentencing>
- McDonald, H. (2019, May 2). *An introduction to Men’s Rights Activists (MRAs) — The Security Distillery*. The Security Distillery. <https://thesecuritydistillery.org/all-articles/an-introduction-to-mens-rights-activists-mras>
- Me Too Movement*. (2024, April 2). metoomvmt.org. <https://metoomvmt.org/>
- Messner, M. A. (1997). *Politics of masculinities: Men in Movements*. Rowman & Littlefield.
- Messner, M. A. (1998). The limits of “The Male Sex Role.” *Gender & Society*, 12(3), 255–276. <https://doi.org/10.1177/0891243298012003002>
- Moghaddam, F. (2005, March). *The Staircase to Terrorism: A Psychological Exploration*. www.fathalimoghaddam.com.
<https://fathalimoghaddam.com/wp-content/uploads/2013/10/1256627851.pdf>
- Molloy, A. (2014, May 27). California killings: Elliot Rodger massacre has tragic echoes of David Attias killings | The Independent. *The Independent*.
<https://www.independent.co.uk/news/world/americas/california-killings-elliott-rodger-massacre-has-tragic-echoes-of-david-attias-killings-9432671.html>
- Nagle, A. (2017). *Kill all normies: The Online Culture Wars from Tumblr and 4chan to the Alt-right and Trump*. Zero Books is.
- Obeidallah, D. (2017, February 21). *Bill Maher’s shameful mainstreaming of Yiannopoulos’ hate*. CNN. <https://edition.cnn.com/2017/02/18/opinions/mahers->

[shameful-mainstreaming-of-yiannopoulos/index.html](https://www.psychologytoday.com/gb/blog/the-gen-y-psy/201811/why-do-we-normalize-violence-against-women)

Plata, M. (2018, November 21). *Why Do We Normalize Violence Against Women?*

Psychology Today.

<https://www.psychologytoday.com/gb/blog/the-gen-y-psy/201811/why-do-we-normalize-violence-against-women>

Prinstein, M. J., Meade, C. S., & Cohen, G. L. (2003). Adolescent oral sex, peer popularity, and perceptions of best friends' sexual behavior. *Journal of Pediatric Psychology*, 28(4), 243–249. <https://doi.org/10.1093/jpepsy/jsg012>

PUA Lingo Dictionary. (2014). scribd.com. [https://www.scribd.com/document/245931952/](https://www.scribd.com/document/245931952/PUA-Lingo-Dictionary)

[PUA-Lingo-Dictionary](https://www.scribd.com/document/245931952/PUA-Lingo-Dictionary)

Rambo, L. (1993). Understanding religious conversion. In www.jstor.org. Yale University Press. <https://www.jstor.org/stable/j.ctt1bhkp2k>

Regehr, K. (2020). In(ce)l doctination: How technologically facilitated misogyny moves violence off screens and on to streets. *New Media & Society*, 24(1), 138–155.

<https://doi.org/10.1177/1461444820959019>

Rodger, E. (2014). *My Twisted World*. schoolshooters.info.

https://schoolshooters.info/sites/default/files/rodger_my_twisted_world.pdf

Rosdahl, J. (2024, January 31). *'Looksmaxxing' is the disturbing TikTok trend turning young men into incels*. The Conversation.

<https://theconversation.com/looksmaxxing-is-the-disturbing-tiktok-trend-turning-young-men-into-incels-221724>

Rothermel, A. (2023). The role of evidence-based misogyny in antifeminist online communities of the 'manosphere.' *Big Data & Society*, 10(1), 205395172211456.

<https://doi.org/10.1177/20539517221145671>

Serwer, A., & Baker, K. J. (2015, February 6). *How men's Rights leader Paul Elam turned*

being a deadbeat dad into a moneymaking movement. BuzzFeed.

<https://www.buzzfeed.com/adamsrwer/how-mens-rights-leader-paul-elam-turned-being-a-deadbeat-dad>

Sheppard, S. (2023, January 2). The dangerous effects of toxic masculinity. *Verywell Mind*.

<https://www.verywellmind.com/the-dangerous-mental-health-effects-of-toxic-masculinity-5073957#:~:text=The%20mental%20health%20effects%20of,Higher%20risk%20for%20suicide>

Snowden, E., & Rozdilsky, J. L. (2021, March 4). *Toronto van attack: Guilty verdict, but Canada still needs to tackle ideological violence.* The Conversation.

<https://theconversation.com/toronto-van-attack-guilty-verdict-but-canada-still-needs-to-tackle-ideological-violence-156452>

Sourour, T. Z. (1991, May 10). *Montreal Coroner's Report.* www.diarmani.com.

https://www.diarmani.com/Montreal_Coroners_Report.pdf

SPLC. (2024). *Paul Elam.* Southern Poverty Law Center.

<https://www.splcenter.org/fighting-hate/extremist-files/individual/paul-elam>

Stackpole, T. (2022, November 9). *Content moderation is terrible by design.* Harvard

Business Review. <https://hbr.org/2022/11/content-moderation-is-terrible-by-design>

Stein, J. (2016, September 15). *Milo Yiannopoulos represents a new force in electoral politics.* Bloomberg.com.

<https://web.archive.org/web/20160916044603/https://www.bloomberg.com/features/2016-america-divided/milo-yiannopoulos/>

Sugiura, L. (2021). The emergence and development of the manosphere. In *Emerald*

Publishing Limited eBooks (pp. 15–36). <https://doi.org/10.1108/978-1-83982-254-420211004>

Tait, M. (2018, April 30). Toronto van attack: How you can help and what we know so far.

- The Globe and Mail*. <https://www.theglobeandmail.com/canada/toronto/article-toronto-van-attack-what-we-know-so-far/>
- Tavernise, S. (2017, November 23). *Ben Shapiro, a provocative 'Gladiator,' battles to win young conservatives*. The New York Times. <https://web.archive.org/web/20180208085657/https://www.nytimes.com/2017/11/23/us/ben-shapiro-conservative.html>
- Tehee, J. (2022, October 17). *Alleged white supremacist pedophile who groomed 12-year-old Fresno child dies in custody*. The Fresno Bee. <https://www.fresnobee.com/news/local/article267429022.html>
- Teproff, C., Herrera, C., & Smiley, D. (2018, February 14). *17 dead, 15 wounded after expelled student shoots up Stoneman Douglas High in Broward*. Miami Herald. <https://www.miamiherald.com/news/local/education/article200094039.html>
- Tomkinson, S., Harper, T., & Attwell, K. (2020). Confronting Incel: exploring possible policy responses to misogynistic violent extremism. *Australian Journal of Political Science*, 55(2), 152–169. <https://doi.org/10.1080/10361146.2020.1747393>
- Toomey, M. (2000). *Women as victims of verbal abuse*. mtoomey.com. <https://mtoomey.com/womenasvictims.html>
- United Nations. (1948, December 10). *Universal Declaration of Human Rights | United Nations*. <https://www.un.org/en/about-us/universal-declaration-of-human-rights>
- United Nations Office on Drugs and Crime. (2018, July). *Counter - Terrorism Module 4 Key Issues Defining Terrorism*. UNODC. <https://www.unodc.org/e4j/en/terrorism/module-4/key-issues/defining-terrorism.html#:~:text=criminal%20acts%2C%20including%20against%20civilians,a%20government%20or%20an%20international>
- Van Den Bos, K. (2018, September 20). *A Review of Radicalization Theories*.

academic.oup.com. [https://academic.oup.com/book/2867/chapter/143467278?
login=true](https://academic.oup.com/book/2867/chapter/143467278?login=true)

Villines, Z. (2024, January 15). *What is cognitive dissonance?*

<https://www.medicalnewstoday.com/articles/326738#summary>

Vink, D., Abbas, T., Veilleux-Lepage, Y., & McNeil-Willson, R. (2023). “Because they are women in a man’s world”: A critical discourse analysis of Incel violent

extremists and the stories they tell. *Terrorism and Political Violence*, 1–17. <https://doi.org/10.1080/09546553.2023.2189970>

Walsh, K. T. (2010, March 12). *The 1960s: A Decade of Change for Women*.

www.usnews.com. <https://www.usnews.com/news/articles/2010/03/12/the-1960s-a-decade-of-change-for-women>

Webber, D., & Kruglanski, A. W. (2016). Psychological Factors in Radicalization: a “3 N” approach. *LaFree G, Freilich JD, Editors, the Handbook of the Criminology of Terrorism*. Hoboken, NJ: Wiley;, 33–46.

<https://doi.org/10.1002/9781118923986.ch2>

Woolf, N. (2017, September 20). Chilling report details how Elliot Rodger executed murderous rampage. *The Guardian*.

<https://www.theguardian.com/us-news/2015/feb/20/mass-shooter-elliott-rodger-islavista-killings-report>

World Health Organization: WHO. (2024, February 5). *Female genital mutilation*. [https://](https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/female-genital-mutilation)

www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/female-genital-mutilation